Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 238 (5842).

2 ДЕКАБРЬ ПАЙШАНБА

1976 ЙИЛ

Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ ХОРАЗМ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИГА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ХОРАЗМ ОБЛАСТЬ СОВЕТИГА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Хоразм областининг колхозчилари, совхоз ишчилари, механизаторларини, қишлоқ хўжалиги, сув хўжалиги ва тайёрлов органларининг, партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг ходимларини меҳнатда эришилган катта ғалаба — давлатга шоли сотиш юзасидан оширилган социалистик мажбуриятларини бажарганликлари билан самимий табриклайдилар.

Хоразм областининг шоликорлари КПСС XXV съезди ҳамда Ўзбекистон Компартияси XIX съездининг қарорларини амалга ошира бориб, ўнинчи беш йилликнинг биринчи йилида мўл ҳосил етиштириб, ўрим-йиғимни уюшқоқлик билан ўтказдилар ва давлатга 59 минг тонна шоли сотдилар. Бу эса харид қилиш умумий ҳажмидан анча кўп. Областнинг колхозлари ва совхозлари ҳар гектар ердан ўртача 56 центнердан шоли олдилар.

Гурлан, Хонқа, Боғот районлари харид қилиш умумий ҳажми планини анча ошириб бажардилар. Хонқа районидаги Ал-Хоразмий номли, Боғот районидаги «Боғот», Гурлан районидаги «Гулистон» ва «Янгиобод» совхозлари гектаридан 60 центнер ва ундан ҳам кўпроқ шоли янчиб олдилар. Ал-Хоразмий номли совхоздан Машариф Собиров, «Гулистон» совхозидан Алексей Ким, «Боғот» совхозидан Искандар Сафаев бошчилик қилаётган бригада аъзолари гектаридан 65—75 центнердан шоли олдилар. 500 тонна ва ундан ошириб шоли янчган комбайнчилар Жаббор Тоиров, Мирон Пак, Камол Шайхбоев, Шомурод Эшниёзов ва бошқа кўпгина кишилар фидокорона меҳнат қилдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Хоразм областининг партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари, барча меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг КПСС Марказий Комитети 1976 йилги октябрь Пленумида сўзлаган нутқида баён этилган кўрсатмаларни бажара бориб, кузги дала ишларини тез орада туғаллайдилар, чорва қишловини яхши ўтказадилар, область қишлоқ хўжалигини интенсивлаш вазифаларининг муваффақиятли бажарилишини таъминлайдилар, деб қатъий ишонадилар.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ

МАЖБУРИЯТ БАЖАРИЛДИ

Қорақалпоғистон АССР қишлоқ хўжалиги меҳнатчилари КПСС XXV съезди қарорларини амалга ошира бориб, донли экинлардан мўл ҳосил етиштирдилар ва давлатга дон сотиш юзасидан зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини бажардилар. Автоном республика колхоз ва совхозлари тайёрлов пунктларига 165 минг тонна дон, шу жумладан 161 минг тонна шоли етказиб бердилар. Республикада бундай миқдордаги дон биринчи марта тайёрланди.

Ғаллакорлар маҳоратининг ўсганлиги, фан ва илғор тажриба ютуқларидан шоликорликда омилкорлик билан фойдаланилганлиги туфайли хўжаликларда ҳар гектар ердан 47 центнер шоли янчиб олинди. Давлатга дон сотиш давом этмоқда.

Ҳозирги вақтда колхоз ва совхозларда Улуғ Октябрнинг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш учун дала ишларини туғаллаш, келгуси йили дон, пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил етиштириш учун мустаҳкам замин яратиш, чорвачиликни жадал ривожлантириш юзасидан қизғин ишлар олиб борилмоқда.

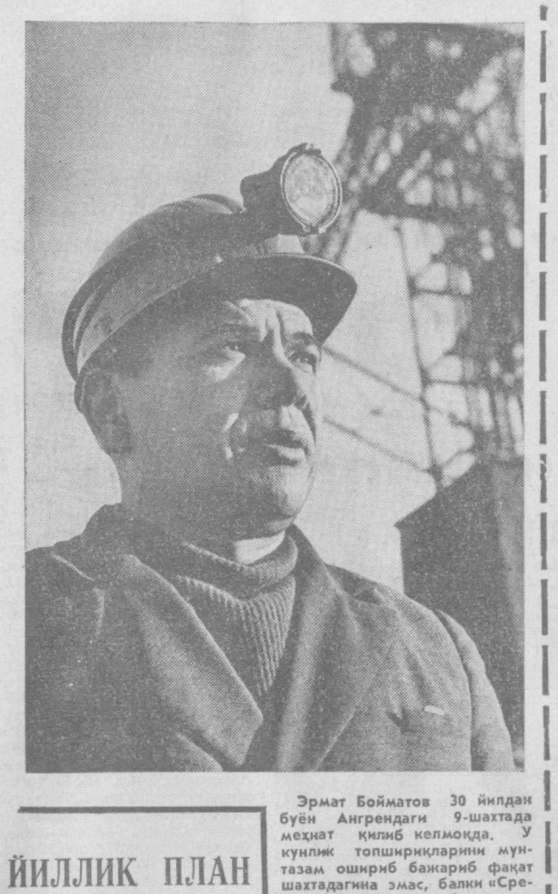

Эрмат Бойматов 30 йилдан буён Ангрендаги 9-шахтада меҳнат қилиб келмоқда. У кунлик топшириқларини мунтазам ошириб бажариб фақат шахтадагина эмас, балки «Средазуголь» комбинатида илғорлар қаторидан ўрин олган.

С. Маҳкамов фотоси.

ПАХТАЧИЛИК: ТЕХНИКА ВА САМАРА

ЯНГИ ҲОСИЛ ТАРАДДУДИ

ТЕРИМ машиналари яна старт майдонига қўйилган. Механик-ҳайдовчилар ўз агрегатларини созламоқдалар. Яқиндагина далаларни тарк этган машиналар мана энди келгуси йил мавсумига ҳозирланмоқда. «Зангори кема» капитанларининг бу йил мавсумдаги ишлари ана шундай—агрегатларни келгуси йилга ҳозирлаш билан туғалланади. Ўтган йилларда эса машиналар мавсум бошланмасдан сал олдинроқ ремонт қилинарди.

ДАЛАЛАР ўз фусункор манзарасини йўқотгандай туюлса ҳам, ҳаёт қайнайди. Бақувват ҳайдов тракторларининг овози пайкалларни ларзага солади.

— Шудгорлаш барвақт туғалланди,— изоҳ беради ҳамроҳимиз Қуйи Чирчиқ районидаги «Заря коммунизма» колхози партия ташкилотининг секретари Қозоқбой Першеев. Механизмлар ёрдамида ерларни текислаш ва бороналашни ҳам бошлаб юборамиз.

Дала ишлари конвейер усулида ташкил этилди. Бир томондан пайкаллар ҳосилдан тозаланди. Махсус мосламалар билан ғўзапоялар майдаланди. Ер шароитига қараб маҳаллий ва минерал ўғитлар солинди. Механизаторлардан Анвар Раимбеков, Тимофей Дё, Алексей Пенлар ўрнак кўрсатишди. Уларнинг жонбозлиги туфайли қисқа муддат ичида далаларга 1900 тонна маҳаллий ўғит чиқарилди.

Мавжуд саккиз ҳайдов тракторининг ҳаммаси баробарига ишлади. Каноп ва пахтадан бўшаган 1620 гектар майдонни шудгорлаш учун 18 иш куни кифоя қилди, холос. Михаил Кашен, Петр Чен, Ги Зи Ким, Виктор Тян сингари тракторчилар кунига етти-саккиз гектардан ерни шудгорладилар.

Колхозда йиллик план 10 иш кунида бажарилди. 659 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 36,4 центнердан ҳосил йиғиб олинди. Ўша ўн кунликда республика партия, ҳукуматининг кўчма Қизил байроғи Қуйи Чирчиқ районидаги «Заря коммунизма» колхозига берилди. Кундалик ўсиш 10—11 процентни ташкил қилганди.

Мавсум охирига келиб, ҳосилдорлик гектар бошига 45 центнерга етди. Бу социалистик мажбуриятда кўзда тутилганидан бир центнердан кўпдир. Мавжуд ўнта пахтачилик бригдаасининг биттасидагина ҳосилдорлик 38 центнер бўлди. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Илья Ким етакчилик қилаётган бригада пахтакорлари 64 гектар пахта майдонидан 51,4 центнердан «оқ олтин» йиғиб олдилар. Хо Нам Ан бригадасида эса ҳосилдорлик 50 центнерга етказилди.

Комплекс механизация юксак кўрсаткичга эришишнинг бош омилидир. Пахтакорлар техника жиловини маҳкам ушлаганликлари туфайли терим суръати ортиб борди. Ўртача 18 терим агрегатининг ҳар бири бункеридан 140 тоннадан пахта тўкилди. Механик-ҳайдовчилар ўртасидаги мусобақа ҳар беш кунда якунланиб, ғолиблар кўчма вимпел ва пул мукофоти билан рағбатлантириб борилди. Мана энди мавсум якунига кўра колхоз правлениеси таъсис этган Совет Иттифоқи бўйлаб бепул йўлланма, битта 150 сўмлик, иккита юз сўмлик, учта эллик сўмлик пул мукофоти ўз эгаларини топди. Бу мукофотларни ўз агрегати билан 170—180 тоннадан «оқ олтин» терган Анвар Раимбеков, Қодирқул Усеинов, Алижон Нурохунов, бункерлардан 160—170 тоннадан пахта тўккан Андрей Хван, Макар Ким, Николай Паклар оладилар.

Етиштирилган ҳосил машиналар ёрдамида қисқа муддат ичида йиғиб-териб олинганлиги қимматбаҳо хомашёни юқори сортларга сотиш имконини берди. Давлат қабул пунктларига топширилган 3000 тонна пахтанинг 2780 тоннаси терим агрегатлари билан саранжомланди. Фақат 220 тоннаси қўл кучи билан йиғиб-териб олинди.

Иш ҳаддини олган колхозчилар фақат пахтадан эмас, канопдан ҳам мўл ҳосил етиштирдилар. Хўжаликнинг 496 гектар майдонидан пландаги 170 центнер ўрнига 210 центнердан кўкпоя йиғиштириб олинди.

Дастлабки ҳисоб-китобларга қараганда, колхозчилар бу йил пахтадан кўзда тутилган 1,5 миллион ўрнига 1,9 миллион сўм, канопдан эса 2,3 миллион сўм соф даромад оладилар. Бунинг эвазига қишлоқ аҳолисининг турмуш фаровонлиги йил сайин юксалиб бормоқда.

Йўллар равон, асфальтланган. Ҳамма участкада кутубхона ва клуб ишлаб турибди. Колхоз территорияси водопровод суви билан таъминланган. Бу йил битта участкага табиий газ келтирилди. Қолган участкаларни ҳам газлаштириш кўзда тутилмоқда. 400 бош соғин сигирга мўлжалланган янги чорвачилик комплекси янги йил арафасида ишга туширилади.

Ана шундай шароитда ўн бир миллат вакили бир оила фарзандидек, фаровон, шоду-ҳуррам турмуш кечирмоқда.

Колхоздан қайтаётганимизда беихтиёр халқ мақолларидан бирини эсладик: «Меҳнатдан келса бойлик, турмуш бўлар чиройли».

Р. ШЕРАЛИЕВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

ЙИЛЛИК ПЛАН ЎН ОЙДА

БЕКОБОД районидаги «КПСС XXV съезди» совхозида сигирлар зотини яхшилаш ва молларни тўғри рацион асосида боқишга жиддий эътибор берилмоқда. Совхоз чорвадорлари ҳар бир сигирдан 3 минг 50 килограмм ўрнига 3194 килограммдан сут соғиб олиб, йиллик планни ўн ойдаёқ ортиғи билан бажардилар. Соғин сигирлар маҳсулдорлиги ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 216 килограмм оширилди.

Ленин номли колхоз соғувчилари ҳам қувончли натижаларга эришмоқдалар. Сут соғувчилар зиммаларига олган юксак социалистик мажбуриятларини муваффақиятли бажариш учун ўзаро меҳнат беллашувини қизғин авж олдириб, юксак кўрсаткичларга эришдилар. Ҳар бир сигирдан ҳозирча 3300 килограммдан зиёд сут соғиб олиниб, йиллик план 144,8 процент бажарилди.

Э. ИСМОИЛОВ.

ҚЎРИҚ ЕР МАҲСУЛОТИ

ОҲАНГАРОН районидаги Будённий номли совхозда қўриқ ерлар ўзлаштирилиб экинзорларга айлантирилмоқда. Бу йил ана шу ерларда сабзавот ва картошкадан мўл ҳосил етиштирилди. Масалан, Т. Абдуқулов, И. Исмоилов, Т. Охунов, М. Эгамбердиев ўртоқлар бошлиқ бригадаларда ҳар гектар ердан 220—250 центнердан ҳосил олинди ва план ортиғи билан адо этилди.

Совхозда келгуси йил ҳосилига пухта замин яратилмоқда.

Б. ЭСОНҚУЛОВ,
Будённий номли совхоз агрономи.

ШУДГОРЛАШ ҚИЗҒИН

БЕКОБОД. Дзержинский номли колхознинг 4-бўлими деҳқонлари 340 гектар ернинг ҳар гектаридан 32 центнердан ошириб «оқ олтин» топширдилар. Улар келгуси йили ҳосилдорликни 40 центнерга етказишга қатъий бел боғладилар. Шу мақсадда кузги-қишки ишлар кундан-кунга кучайтирилмоқда. Олим Мардонов, Исроил Шерматов, Бахтиёр Исмоилов, Абдували Узоқов сингари илғор механизаторлар кунига 5—6 гектар майдонни шудгор қилмоқдалар.

Х. ТЎРАБЕКОВ.

Л. И. БРЕЖНЕВ АҚШ МОЛИЯ МИНИСТРИ У. САЙМОННИ ҚАБУЛ ҚИЛДИ

КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев Америка-Совет савдо-иқтисодий кенгашининг навбатдаги мажлисида қатнашиш учун Москвага келган АҚШ молия министри У. Саймонни 30 ноябрь куни Кремлда қабул қилди.

Бўлиб ўтган суҳбат давомида Совет Иттифоқи билан Америка Қўшма Штатлари ўртасида савдо-иқтисодий алоқалар соҳасидаги ишларнинг аҳволи масаласи, шунингдек Совет—Америка муносабатларининг бошқа жиҳатлари устида гаплашиб олинди.

Л. И. Брежнев Совет Иттифоқининг СССР билан АҚШ ўртасидаги муносабатларни ижобий йўлдан, тинч ва барқарор асосда иккала томонни қизиқтирувчи ҳамма соҳаларда ривожлантириб боришга қаратилган йўли изчил эканлигини таъкидлади.

Шу муносабат билан иккала мамлакат ўртасидаги савдо-иқтисодий алоқаларга томонларнинг тўла тенг ҳуқуқлиги шароитида лозим даражадаги кўлам ва пишиқ-пухталик бахш этиш муҳимлиги қайд қилинди. Бу алоқаларни шу тарзда ривожлантириш учун объектив имкониятлар бор.

У. Саймон АҚШ ҳукуматининг Совет Иттифоқи билан ўзаро манфаатли ҳамкорликни ривожлантириш истагини изҳор этди ва АҚШ савдо-саноат доиралари ҳамкорликни шундай ривожлантиришга амалий қизиқиш билан қараётганликларини уқтириб ўтди.

Суҳбат дўстона, ишчанлик вазиятида ўтди.

Суҳбатда: СССР Ташқи савдо министри Н. С. Патоличев, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчиси А. М. Александров; АҚШ президентининг иқтисодий масалалар билан шуғулланувчи маслаҳатчиси У. Сидмэн, АҚШ молия министрининг ўринбосари Ж. Парски, АҚШнинг СССРдаги муваққат ишлар вакили Ж. Ф. Мэтлок қатнашдилар.

(ТАСС).

ПЕРУ ЖАМИЯТИ Л. И. БРЕЖНЕВНИ ОЛТИН МЕДАЛЬ БИЛАН ТАҚДИРЛАДИ

ЛИМА, 30 ноябрь. (ТАСС). КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев Перу—Совет маданий алоқа уюшмасининг эсдалик олтин медали билан тақдирланди.

Шу муносабат билан Лимада пойтахт меҳнаткашлари ва жамоат ташкилотлари вакилларининг тантанали йиғилиши ўтказилди. Перу Компартиясининг раҳбарлари, Социалистик мамлакатлар элчихоналарининг вакиллари ҳозир бўлдилар.

Ўртоқ Леонид Ильич Брежнев, — деди уюшма раиси А. Кабальеро Мендес, — улуғ Ленин ишининг муносиб давомчисидир, совет коммунистлари партиясининг, Совет давлатининг атоқли раҳбаридир. Жаҳон жамоатчилигининг кенг доиралари унинг халқаро кескинликни юмшатиш, турли давлатлар халқлари ўртасида дўстлик ва ҳамкорликни мустаҳкамлаш йўлидаги курашга шахсан қўшаётган ҳиссасини юксак баҳоламоқдалар.

Ўтмишнинг жуда оғир сарқитларини бартараф этишга ва янги турмуш қуришга интилаётган Перу халқи Перу революцияси билан бирдамлик туйғуларини намойиш қилаётган, империализм ва мустамлакачиликдан миллий озодликка эришиш йўлига кирган мамлакатларга беғараз ёрдам бераётган совет кишиларидан астойдил миннатдордир, — деди сўзини давом эттириб А. Кабальеро Мендес. — Перу—Совет маданий алоқа уюшмасининг камтарин мукофоти — оддий кишиларнинг халқлар тинчлиги ва бахт-саодати учун курашчи бўлган Л. И. Брежневга нисбатан чуқур ҳурмат билан қараётганликларининг яна бир далилидир, деб таъкидлади у.

ДЎСТОНА ВАЗИЯТДА

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев Америка—Совет савдо иқтисодий кенгашининг тўртинчи мажлиси Москвада ўтказилиши муносабати билан 30 ноябрда Кремлда зиёфат берди.

Зиёфатда:

Совет томонидан — кенгашнинг фахрий директори, ташқи савдо министри Н. С. Патоличев, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчиси А. М. Александров, совет томонидан кенгаш правлениеси Раиси, СССР давлат банки правлениесининг Раиси В. С. Алхимов, Ташқи савдо министрининг биринчи ўринбосарлари М. Р. Кузьмин, И. Ф. Семичастнов, совет томонидан кенгаш директорлари, бошқа расмий кишилар;

Америка томонидан —кенгашнинг фахрий директори, АҚШ Молия министри У. Саймон, АҚШ президентининг иқтисодий масалалар бўйича маслаҳатчиси У. Сидмэн, Америка томонидан кенгаш правлениесининг Раиси, «Пепсико инк» компаниясининг президенти Д. Кендалл, Америка—Совет савдо-иқтисодий кенгаши правлениесининг президенти Г. Скотт, АҚШнинг СССРдаги муваққат ишлар вакили Ж. Ф. Мэтлок, Америка томонидан кенгаш директорлари, бошқа расмий кишилар ҳозир бўлдилар.

Зиёфатда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев нутқ сўзлади.

Л. И. БРЕЖНЕВ нутқи

Муҳтарам америкалик меҳмонлар!

Ўртоқлар!

Қўшма Штатлар ва Совет Иттифоқи ҳукуматларининг вакиллари ва савдо-саноат доираларнинг мўътабар анжумани — Америка—Совет савдо-иқтисодий кенгашининг навбатдаги мажлиси қатнашчиларини табриклашга рухсат этгайсиз.

Меҳмонлар орасида яхши танишларим — АҚШ Молия министри, кенгашнинг фахрий директори Саймон жанобларини, Америка томонидан кенгашнинг ҳамраиси Кендалл жанобларини ва кенгаш президенти Скотт жанобларини кўриб хурсанд бўлдим. Буларнинг ҳаммаси мамлакатларимиз ўртасида иқтисодий ҳамкорликни ривожлантиришга анча-мунча куч-ғайрат сарфлаган кишилар.

Муҳтарам кенгаш аъзолари, сиз билан бундан икки йил аввал шу ерда, Кремлда учрашган эдик. 1973 йил Вашингтонда Америка савдо-сотиқ доираларининг таниқли вакиллари билан ўтказилган яхши суҳбатлар каби ана шу учрашув ҳам менинг хотирамдадир.

Бундай мулоқатларни биринчи навбатда сиёсий нуқтаи-назардан муҳим деб айтиш лозим. Чунки, давлатлар ўртасида, халқлар ўртасида тинч ҳамкорликни йўлга қўйишда савдо-саноат доираларининг роли катта эканлигини яхши биламан. Президент Форднинг бугун менга топширилган мактубида ҳам худди шундай нуқтаи назар ифода этилган.

Кейинги йилларда Совет—Америка муносабатларини умуман нормаллаштириш жараёнида савдо-иқтисодий муносабатларга ҳам тегишли эътибор берилди. Сизга маълумки, мамлакатларимиз ўртасида савдо-иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорликни ривожлантириш тўғрисида ҳукуматлараро бир қанча муҳим битимлар тузилган. Умуман олганда дурустгина ташкилий замин яратилди. Мамлакатларимиз ўртасида шу заминга суяниб ҳар икки томонга наф келтирувчи хилма-хил алоқалар кенгайиб бораверди.

1974 йилда СССР билан АҚШ ўртасидаги товар обороти бир миллиард долларга яқинлашганлигини айтиб ўтган бўлсак, 1975 йилга келиб икки миллиард долларни ташкил этди, бу йил эса икки ярим миллиард доллардан ошадиган кўринади. Американинг бир қанча фирмалари билан, жумладан яқин йиллар ичида бизга қарийб бир миллиард сўмлик ҳар хил машина-ускуна етказиб бериш тўғрисида бир қанча салмоқли битимлар тузилди.

Америка томони нормал шарт-шароитлар яратиб берган тақдирда келаси йиллардаги истиқболлар ҳам чакки бўлмайди. Умуман биз шу беш йилликда яъни 1980 йилгача ривожланган капиталистик мамлакатлар билан савдо-сотиқни 30 процентдан зиёд кўпайтирмоқчимиз. Ташкилотларимизнинг фикрича, АҚШ билан фақатгина саноат маҳсулотлари, шу жумладан хом-ашё билан савдо сотиғимиз ҳажми кам деганда 10 миллиард долларга бориши мумкин эди. Сиз билан индустриянинг кўпгина соҳаларида: автомобиль, нефть-газ, химия, целлюлоза-қоғоз, станоксозлик, электротехника, рангли металлургия, кемасозлик саноатида ва бошқа соҳаларда иқтисодий, техникавий ва саноат ҳамкорлигини кенгайтиришга, шу жумладан кенг миқёсда компенсацион битимлар тузишга тайёр бўлур эдик.

Лекин бу нарса асосий масала ҳал этилганида, яъни АҚШда савдо-сотиқ ва кредит бериш масалаларида Совет Иттифоқининг камситилишига барҳам берилганидагина рўёбга чиқиши мумкин албатта. АҚШ ҳукуматининг шу жиҳатдан 1972 йилдаёқ берган ваъдаси ҳозирга қадар бажарилмай келяпти. Бу аҳвол сиз билан олиб борадиган савдо-сотиғимиз ва умуман иқтисодий муносабатларимизни ривожлантиришга жиддий халақит беради, албатта.

Муҳтарам жаноблар, бир нарсани назарда тутишингизни сўрайман: биз Совет Иттифоқига нисбатан бирон-бир имтиёз, бирон-бир саховат тўғрисидаги масалани ҳеч бир ўртага қўяётганимиз йўқ. Биз АҚШ кўпчилик бошқа давлатлар билан қай тахлитда савдо-сотиқ олиб бораётган бўлса биз билан ҳам ўшандай ҳуқуқий негизларда савдо-сотиқ олиб боришинигина истаймиз, холос, яъни сизнинг мамлакатингизга нисбатан камситишга йўл қўймаётганлигимиз сингари бизга нисбатан ҳам шундай қилинишини истаймиз.

Башарти, ҳозирги аҳвол сақланиб қолинадиган бўлса Совет—Америка савдо-сотиғи учун бу нарса ҳеч бир яхшилик келтирмайди. Сиз савдо-саноат доиралари билан очиқ-ойдин гаплашиб қўяқолай. Ҳозирча умумий якунлар яхши бўлиб кўринаётганлигига қарамай ҳозирги шароитларда АҚШ билан олиб бораётган иқтисодий алоқаларимиз ҳажми аслини олганда камайиб боряпти. Кўпчилик битимларда биз ўзимиз билан нормал, тенг ҳуқуқли асосда иш олиб борувчи шерикларимизга кўпроқ ён босяпмиз. Камситиш молларимизнинг АҚШда сотилишини ҳам қийинлаштиради, савдо-сотиқдаги мувозанатсизликни оширади, бизнинг Америка бозорига бўлган қизиқишимизни пасайтиради.

Хуллас, баъзи ҳисоб-китобларга кўра, Америка фирмалари кейинги икки йилнинг ўзидагина бизнинг мамлакатимиздан бериладиган жами бир ярим миллиарддан икки миллиард долларгача буюртмалардан маҳрум бўлдилар. Бу пулнинг кўп ёки озлигини ўзингиз яхши биласиз, лекин бунақанги пул кўчада ётмайди.

Сиз билан ҳозир кўп даражада эски муносабатлар таъсирида яшаб келяпмиз. Масалан, химия комплекси, КАМАЗ, темир-руда концентрат заводи ва бошқа бир қанча объектлардаги машина-ускуналарнинг қарийб ҳаммаси АҚШ камситувчи савдо-сотиқ қонунини жорий этгунига қадар имзоланган шартномалар бўйича юборилди.

Хуллас, нонормал аҳволни Америка томони тузатиши керак. Биз турли соҳалар бўйича иқтисодий алоқаларни бундан буён ривожлантириб боришга, ҳоҳ катта, ҳоҳ ўртача фирмалар билан савдо-сотиқ олиб боришга тайёрмиз, лекин бундай алоқа ва савдо-сотиқ тўла тенг ҳуқуқлилик ва ўзаро манфаат асосида бўлиши керак. Лекин биз олиб бориладиган савдо-сотиқни аллақандай сиёсий шартларга боғлиқ қилиб қўйиш йўлидаги ҳар қандай уринишларни қатъиян рад этамиз, ички ишларимизга ҳар қандай аралашув бўлишига йўл қўймаймиз. Буни сира эсдан чиқармаслик лозим.

Иқтисодий алоқалардаги камситиш бизнинг сиёсатимизга бирон-бир йўсинда таъсир кўрсатади ёки халқ хўжалигимизнинг тараққиётини тўхтади, деб ўйлайдиганлар катта хато қиладилар. Совет Иттифоқи бундай ишларда ўзини ғарбдаги ажнабий шерикларининг мурувватига ҳеч қачон боғлиқ қилиб қўйган эмас. Биз ўнинчи беш йилликда саноат ва қишлоқ хўжалиги борасида белгиланган улкан топшириқларни муваффақиятли бажараяпмиз. Биз ана шу топшириқларни албатта бажарамиз. Миллион-миллион совет кишиларнинг шижоатли ва ижодий меҳнати бунга гаровдир. Қардош социализм мамлакатлари билан қалин ҳамкорлигимиз жуда яхши ривожланиб бормоқда. Савдо-сотиқда ҳам амалда тенг ҳуқуқлилик принципларига, Хельсинки руҳига амал қилаётган кўпгина капиталистик мамлакатлар билан ҳам иқтисодий алоқаларимиз чакки эмас.

СССР билан АҚШ ўртасида нормал савдо-сотиқ шароитлари яратилганида унинг ривожланиш истиқболлари ёмон бўлмас эди. Савдо-сотиқ ҳажми илгари белгиланганидан бемалол анча кўп оширилиши мумкин.

Буларнинг ҳаммаси иқтисодий алоқалар тўғрисида гапирганимизда давлатлар ўртасидаги сиёсий муносабатларнинг умумий аҳволини назарда тутмаслик мумкин эмаслигини таъкидлайди. Шу жиҳатдан олганда ҳам Америка Қўшма Штатлари билан муносабатларда тутаётган йўлимиз мутлақо равшан ва изчилдир. Бу йўл партия ва давлатимиз олиб бораётган тинчликсевар ташқи сиёсатнинг асосий принциплари билан боғланган. АҚШга нисбатан сиёсатимиз шунчаки муваққат эмас, бу сиёсат бир неча ойни эмас, балки бир неча йиллар ва неча ўн йилларни назарда тутади. Биз СССР билан АҚШ ўртасида халқларимиз манфаатларини ва ялпи тинчликни кўзлайдиган, бирон-бир учинчи мамлакатга зарар келтирмайдиган ҳақиқий барқарор тинчлик муносабатлари вужудга келишини истаймиз. КПССнинг XXV съезди АҚШ билан ўзаро манфаатли яхши муносабатларни ривожлантириб боришга тайёр эканлигимизни яна бир бор очиқ-ойдин уқтирди.

Бугунги кунда шу гапни яна эслатиб қўйиш ортиқчалик қилмайди. Чунки кейинги вақтларда, айниқса яқинда ўтказилган сайлов кампанияси муносабати билан АҚШда Америка—Совет муносабатларини яхшилаш вазифасига тўғридан-тўғри зид тенденциялар пайдо бўлиб қолди. «Совуқ уруш» даврида бўлгани каби яна СССРга нисбатан «қаттиқ қўл» бўлиш, «зўравонлик позициясида туриб» иш кўришга ундовчи чақириқлар эшитила бошланди. Гўё Совет Иттифоқи аллақандай уруш хавфини солаяпти, гўё бизнинг мамлакатимиз қуролланиш пойгаси давом эттирилишидан манфаатдор, деган гапларни баъзи кимсалар сурбетлик билан такрорламоқдалар. Ҳатто Совет Иттифоқи Америкага «биринчи бўлиб ядро зарбаси беришга тайёргарлик кўряпти» деб қўрқитаётган кишилар ҳам бор. Бундай сафсаталар кимга ва нимага керак бўлиб қолганлигини билмайману, лекин шунақанги сафсаталар бўлиб турибди.

Бундай уйдирмаларнинг бебурдлиги ҳаммага равшан бўлиши керак эди. Бунга ўхшаш уйдирмалар Совет Иттифоқининг ядро уруши хавф-хатарини камайтириш, пировард оқибатда эса унга тамомила барҳам беришга, қуролланиш пойгасини тўхтатишга, давлатлар ўртасида тинч ҳамкорликни ривожлантиришга қаратилган бутун сиёсатига зиддир.

(Давоми 2-бетда).

Л. И. БРЕЖНЕВ нутқи

(Боши 1-бетда).

Совет Иттифоқининг қуролланиш пойгасини жиловлашга, қуролсизланишга қаратилган конкрет, қатъий таклифлари бутун дунёга маълум. Бу ерда ҳеч бўлмаганида ялпи қирғин қуролларининг янги турлари ва системаларини яратишни таъқиқлаш, ядро қуроли синовларини ёппасига тамомила тўхтатиш тўғрисида таклифларни, халқаро муносабатларда куч ишлатишдан воз кечиш тўғрисида жаҳон шартномаси тузиш ҳақидаги таклифни эслатиб ўтаман. Биз қўяётган таклифларимизни иш билан мустаҳкамлаш мақсадида яқинда ўзимизнинг ҳарбий бюджетимизни яна қисқартирдик.

Совет—Америка мулоқоти тўғрисида гапирадиган бўлсак, биз Қўшма Штатларга ҳар икки томон ҳам, масалан, сизнинг «Трайдент» типидаги янги хил атом сув ости кемаларингизни ҳамда сизнинг «Б—1» типидаги янги хил оғир бомбардимончи самолётларингизни, Совет Иттифоқида шу хил типлардаги сув ости кемалари ва бомбардимончи самолётлар яратишдан воз кечишни таклиф қилдик. Биз ядро қуроли бўлган кемаларни Ўрта денгиздан иккала томон ҳам олиб чиқиб кетсин, деб таклиф қилдик. Шу таклифларнинг ҳаммаси ҳозирда ҳам ўз кучида турибди.

Яқинда Совет Иттифоқида Варшава шартномасида қатнашувчи иттифоқдошларимизнинг Хельсинкида ўтказилган бултурги кенгашнинг ҳамма қатнашчиларига, шу жумладан Қўшма Штатларга мурожаат этиб бир-бирларига қарши биринчи бўлиб ядро қуролини ишлатмаслик тўғрисида шартнома тузишга таклиф қилганлиги тинчликсевар сиёсатимизнинг янги бир далилидир. Биз шу таклифга жавоб кутяпмиз ва бу жавоб ижобий бўлади деган умиддамиз.

Хуллас, Совет Иттифоқининг АҚШга нисбатан аллақандай мудҳиш планлари бор, деган сафсаталар бошдан-оёқ уйдирмадир. Уйдирма бўлганида ҳам қасддан чиқарилган уйдирмадир, деб ўйлаймиз. Чунки ҳарбий бюджетларнинг тобора тўхтовсиз ошириб борилиши, қурол-яроғларнинг кўпайтирилиши шундай уйдирмалар паноҳида бўляпти. Бу эса хатарлидир. АҚШда СССРнинг ниятлари тўғрисидаги уйдирмалар атрофида шов-шув кўтариб, «биринчи бўлиб зарба бериш» режаларини калласида ғовлатиб юрган ва лекин унинг оқибатлари ҳақида ўйламаётган кишилар бўлиши ҳам эҳтимолдан холи эмас. Совет Иттифоқига келганда шуни айтиш керакки. у умуман ядро уруши каби шу хилдаги ҳамма хил шундай авантюристик концепцияларнинг ашаддий душмани бўлиб келди ва шундай бўлиб қолаверади, деб қатъият билан такрорлашни истайман. Биз АҚШ билан ядро урушининг олдини олиш тўғрисида тузилган битимга содиқ бўлиб қолаверамиз ва Америка томони ҳам шу битим юзасидан зиммасига олган мажбуриятларини бажаради, деган фикрдамиз.

Иккала мамлакатимиз ядро уруши хавфини камайтириш учун биргалашиб қилган ишларга биз юксак баҳо берамиз. Американинг янги маъмурияти ҳам шу тахлитда иш кўриш ниятида бўлса, у билан ҳам мана шу ҳамкорлик йўлидан бораверишга тайёрмиз. Совет Иттифоқи стратегик ҳужум қуролларини чеклаш тўғрисида Владивостокда аллақачон келишиб олинган битим асосида янги битим тузиш борасидаги куч-ғайратлар активлаштирилмоғи лозим, деб ҳисоблайди. Вашингтон қарийб бир йилдан бери «яхлатиб қўйган» шу муҳим масалани ҳал этиш пайти етгандир, деб ўйлаймиз. Совет Иттифоқи планета бўйлаб ядро қуроли ёйилиб боришига самарали тарзда йўл қўймаслик борасида қўйилиши мумкин бўлган янги қадамларни, шунингдек ядро уруши хавф-хатарини камайтириш борасида кўриладиган бошқа чораларни муҳокама қилишга тайёр.

Ҳурматли меҳмонлар! Иқтисодий алоқалар сиёсий вазиятга боғлиқ бўладиган бўлса бундай алоқаларнинг ривожланиши сиёсий иқлимнинг соғломланишига ва барқарор бўлишига яхши ёрдам беради. Савдо-саноат доиралари бу борада фақат ўз фирмалари учунгина эмас, балки умуман ўз халқлари учун, инсониятнинг тинчлиги ва фаровонлиги учун ҳам кўп иш қилишлари мумкин. Шу гапларни эслатиб, Америка—Совет савдо-иқтисодий кенгашига сидқидилдан янги-янги муваффақиятлар тилайман. СССРда биз кенгашнинг конструктив фаолиятини ғоятда қадрлаймиз.

— Совет Иттифоқи билан Америка Қўшма Штатлари ўртасида яхши муносабатлар учун!

— Ер юзида мустаҳкам тинчлик учун!

— Бу ерда ҳозир бўлган кишиларнинг сиҳат-саломатлиги ва муваффақиятлари учун қадаҳ кўтаришингизни таклиф қиламан.

* * *

АҚШ Молия министри У. Саймон жавоб нутқи сўзлади.

У. САЙМОН нутқи

Бош секретарь жаноблари! Бугун бу ерда айтган гапларингиз учун Сизга катта раҳмат. Бу ерга келиб, Сиз билан учрашиш менинг учун дарҳақиқат катта бир шарафдир. Мен президент Форддан энг яхши самимий истаклар келтирдим. Президент Форд Сиз билан ўрнатган ўзаро муносабатларини ғоят юксак қадрлайди.

Эски ва менинг учун қадрдон дўстлар билан, мен сингари иккала мамлакатимиз ўртасида савдо-иқтисодий муносабатларни мустаҳкамлашнинг қатъий тарафдорлари бўлмиш дўстлар билан яна бир бор учрашаётганлигимдан ғоят мамнунман.

Иқтисодий ҳамкорлик билан тинчликни мустаҳкамлаш бир-бирига боғлиқлигига ишонамиз ва шундай деб ҳисоблаймиз. Шунинг учун биз иқтисодий алоқаларимизнинг кучайиши мустаҳкам тинчликка эришиш ишида муваффақият қозонишга ҳам ёрдам беради деб ҳисоблаб, шундай алоқаларни мустаҳкамлаш тарафдоримиз.

Совет—Америка савдо-иқтисодий кенгашининг мажлисларида ҳозир бўлиш ҳамда шу машҳур ва жуда муҳим ташкилот билан аввалги кўпгина алоқаларни тиклаш имконияти берилганини айниқса юксак даражада қадрлайман. Қўшма Штатлар мазкур кенгашга ва у кўмак бераётган савдо-сотиққа ҳамон иккала мамлакатимиз ўртасида биз ўрнатишни истаган кўприк қуриш учун жуда муҳим қурилиш материали деб ҳисобламоқда.

Бош секретарь жаноблари, менга ва менинг ҳамма ҳамкасбларимга ҳамиша кўрсатган самимий меҳмондўстлигингиз учун Сизга миннатдорчилик билдиришни истайман.

Қўшма Штатларда Сиз билан ҳамкорлик қилиш ва учрашишдек зўр шараф ва бахтга мушарраф бўлган кишилар Сизнинг раҳбарлигингиз нақадар муҳимлигини биладилар. Бизнинг орамизда муайян масалалар юзасидан баъзи келишмовчиликлар юз берган бўлиши мумкин. Шундай бўлсада, мақсадимиз битта — у ҳам бўлса мустаҳкам тинчликдир. Келгуси йилларда ҳам сизлар худди шундай фикрда бўлишингизни кутамиз.

— Бош секретарь Брежневнинг сиҳат-саломатлиги учун!

—Икки буюк мамлакатимиз ўртасидаги алоқаларнинг мустаҳкамланиши учун қадаҳ кўтаришларингизни таклиф қиламан.

* * *

Л. И. Брежнев ва У. Саймон нутқлари зўр эътибор билан тингланди ва давомли қарсаклар билан кутиб олинди.

Зиёфат дўстона вазиятда ўтди.

(ТАСС).

ҒАЛАБА ҚОЗОНИШ ФАНИ

Ўртоқ Л. И. Брежневнинг «Ривожланган социалистик жамият экономикасини бошқариш масалалари» китоби нашр этилиши муносабати билан

Советлар мамлакатида ривожланган социалистик жамият қурилди, коммунизм қуриш учун зарур бўлган ҳамма шароит яратилди. Бизнинг табиий бойликларимиз жуда катта. Ихтиёримизда замонавий индустрия, юксак даражада механизациялашган йирик қишлоқ хўжалиги, ривожланган инфраструктура бор. Мамлакатимизда ишчилар, колхозчилар, мутахассислар, олимларнинг ажойиб кадрлари вояга етган, қудратли маънавий потенциал вужудга келтирилган. Бунёдкорлик ишимизга жангларда ва меҳнатда чиниққан, синовлардан ўтган, хўжалик қурилишига раҳбарлик қилишнинг бой тажрибасига эга бўлган партия — КПСС бошчилик қилмоқда.

Вазифа мавжуд имкониятлардан тўла-тўкис фойдаланишдан, ўз ихтиёримиздаги одам, материал ва молия ресурсларини омилкорлик билан ишлатишдан иборат. Бу вазифани ҳал этишда бошқариш фани ва практикаси ҳал қилувчи роль ўйнайди. Ўртоқ Л. И. Брежнев таъкидлаб ўтганидек, коммунистик экономикани қуриш фронтларида ғалаба қозониш фани — аслида, бошқариш фанидир.

КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев нутқлари, тўпламларининг «Ривожланган социалистик жамият экономикасини бошқариш масалалари» номи билан Сиёсий адабиёт нашриёти чоп этган тўплами коммунистик қурилишнинг ҳозирги босқичида социалистик экономикага партия раҳбарлиги ва давлат бошқарув проблемаларини ишлаб чиқишга бағишланган. Китобдаги воқеликни чуқур анализ қилишга асосланган назарий умумлашмалар, қоидалар, хулосалар ва тавсиялар бошқариш фани ва практикасига, илмий коммунизм назариясига қўшилган катта ҳиссадир.

* * *

Китобда социалистик жамиятга раҳбарлик қилиш системасида Коммунистик партия ролининг доимий ошиб бориши тўғрисидаги масала катта ўрин олган. Илғор марксизм-ленинизм назарияси билан қуролланган партия илмий асосланган сиёсатни ишлаб чиқмоқда, оммани шу сиёсатни амалга оширишга уюштирмоқда. Миллион-миллион меҳнаткашлар билан мустаҳкам боғланган партия уларни бирлаштириб ҳамда уларнинг куч-ғайратларини ғоят мураккаб иқтисодий, социал-сиёсий ва мафкуравий вазифаларни ҳал этишга сафарбар этиб турибди.

Илмий асосланган иқтисодий сиёсатни ишлаб чиқиш, халқ хўжалигини самарали бошқаришни ташкил этиш — Коммунистик партия раҳбарлигида бош масаладир. Бу — коммунизм йўлидаги курашнинг ҳал қилувчи воситаларидан биридир. Партия билан халқнинг бутун куч-ғайрати шу соҳага қаратилмоқда.

Ана шуларнинг ҳаммаси партиявий ишнинг форма ва методларини доимо такомиллаштиришни талаб қилади. «Совет жамияти тараққиётининг жадал суръатлари, коммунистик қурилиш миқёсларининг ўсиб бораётганлиги, халқаро майдондаги фаолиятимиз **экономика ва маданиятни ривожлантиришга, одамларни тарбиялашга партия раҳбарлиги даражасини доим юксак поғонага кўтаришни, омма ўртасидаги ташкилотчилик ва сиёсий ишларни яхшилашни** қаттиқ талаб этади», — дейди ўртоқ Л. И. Брежнев.

Коммунистик қурилиш миқёси кенгайиб бориши билан партиянинг роли, унинг халқ, мамлакат тақдири учун масъулияти муттасил ошмоқда. Партия съездларининг, партия Марказий Комитети пленумларининг аҳамияти ортмоқда. Бу съезд ва пленумларда партия ва мамлакат ҳаётининг энг муҳим масалалари ҳал этилмоқда. Масалан, Марказий Комитетнинг йиллик халқ хўжалик планлари лойиҳалари муҳокама этилган декабрь пленумларини олиб кўрайлик. Шу пленумларда ўртоқ Л. И. Брежнев сўзлаган нутқлар принципиал амалий ёндошиш, экономиканинг аҳволи, хўжалик юритиш методларининг танқидий анализ қилиниши камчиликларни чуқурроқ очиб ташлаш, янги имкониятларни аниқлаш, иқтисодий ривожланишни тезлатишнинг конкрет воситаларини белгилаш имконини берди.

Партия экономикани, умуман жамиятни ривожлантиришга бошчилик қилар экан, у совет, хўжалик ва жамоат ташкилотларига хос ишлар билан шуғулланмайди, балки шу ташкилотларнинг ташаббускорлигини ҳар томонлама ривожлантиради, уларнинг иши имкони борича кўпроқ самарадор бўлишига интилади, улар ўзлари бажариши лозим бўлган иш учун батамом масъул бўлишларига ҳаракат қилади. Партия уларга буйруқ бермайди, балки ишонтириш воситалари билан ўзининг зўр обрў-эътибори, катта тажрибасига, кенг халқ оммасининг мададига таяниб иш кўради. «Биз давлат органларини ва жамоат ташкилотларининг ўз активликларини ҳар томонлама ривожлантиришларига кўмаклашишга, уларнинг ташаббускорлигини бутун чоралар билан рағбатлантиришга интилдик», — дейди ўртоқ Л. И. Брежнев.

Китобдаги материаллар партиянинг халқ фаровонлигини янада анча оширишга қаратилган стратегик йўлини рўёбга чиқаришда экономикани ривожлантиришнинг ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш, бутун иш сифатини кескин яхшилаш сингари омиллари сари бурилиш ясалганлиги ҳал қилувчи аҳамиятга эга эканлиги кўрсатиб берилган. Экономиканинг ҳамма тармоқларини, ҳар бир министрлик ва корхонанинг самарадорлик ва сифатни кескин оширишга сафарбар этиш — ҳозирги вақтда энг муҳим вазифадир. Ўнинчи беш йиллик самарадорлик ва сифат беш йиллиги деб аталганлиги бежиз эмас.

Ўртоқ Л. И. Брежнев янги беш йилликнинг шу хусусиятини чуқур асослаб, сифат проблемаси хўжалик фаолиятининг ҳамма соҳаларини қамраб олишини уқтирди. Бу гап планларнинг сифатига яъни уларнинг нақадар асосланганлиги ва ҳар жиҳатдан мувофиқлаштирилганлигига қараб, ишлаб чиқариш аппаратининг бошланғич бўғинидан тортиб марказий хўжалик органларигача бўлган бошқарув фаолиятининг сифатига ҳам, меҳнат интизомини мустаҳкамлашга ҳам, ишлаб чиқариладиган маҳсулотнинг сифатини яхшилашга ҳам тааллуқлидир. Иш сифатини ошириш—олға қарашни ўрганиш, молия ва материал ресурсларини максимал самара берадиган энг перспектив ишлаб чиқаришларни ривожлантиришга жамлаш, мавжуд ишлаб чиқариш қувватларидан тўлиқроқ фойдаланиш, янги, янада мукаммал техника ва технологияни ишлаб чиқаришга тезроқ жорий этиш демакдир. Юксак сифат — меҳнат ва материал ресурсларини тежаш, экспорт имкониятларини кўпайтириш, пировард натижада эса жамиятнинг эҳтиёжларини яхшироқ, янада тўлиқроқ қондириш демакдир. Шу боисдан ҳам, дейилади китобда, маҳсулот сифатини оширишга планлаштириш ва бошқаришнинг бутун механизми, моддий ва маънавий рағбатлантиришнинг бутун системаси, инженерлар ва конструкторларнинг куч-ғайратлари, ишчиларнинг маҳорати сафарбар қилиниши керак. Партия ташкилотлари, касаба союзлар ва комсомолнинг диққат-эътибори доимо шу ишга қаратилиши лозим.

Самарадорлик ва сифатни ошириш хўжалик фаолиятидаги камчиликларга қарши сабот билан курашишни тақозо этади. Бундай камчиликлар эса ҳали бор. Китобда шу нарса қайд этиладики, айрим тармоқларда фан ва техника ютуқларини ишлаб чиқаришга жорий этиш қолоқ соҳа бўлиб қолмоқда. Иш вақтининг зое ўтишига, бекор туриб қолишларга, бир маромда ишламасликка, меҳнат ва технология интизомининг бўшлигига, бир қанча корхоналарда кадрлар қўнимсизлиги ҳамон камаймаётганлигига айниқса тоқат қилиб бўлмайди. Материал ва молия ресурсларини тежаб-тергаб сарфламаслик фактлари учраб турибди. Ишга бундай муносабатга йўл қўйиб бўлмайди: жамиятнинг бойлиги нақадар кўпаймасин, қаттиқ иқтисод ва тежамкорлик халқ хўжалигини ривожлантиришнинг, халқ фаровонлигини оширишнинг жуда муҳим шарти бўлиб қолаверади. Бу ҳолат ўртоқ Л. И. Брежневнинг кўпгина нутқларида, айниқса Марказий Комитет пленумларида, жумладан 1975 йил Декабрь ва 1976 йил Октябрь пленумларидаги нутқларида таъкидлаб ўтилган. КПСС Марказий Комитетининг партия XXV съездига Ҳисобот докладида ҳам тежамкорликнинг аҳамияти уқтириб ўтилди.

* * *

Ўртоқ Л. И. Брежневнинг тўпламга киритилган нутқларида ва аввало КПСС XXV съездидаги докладида ҳамда КПСС Марказий Комитетининг 1976 йил октябрь Пленумидаги нутқида экономикани ривожлантиришнинг ҳозирги босқичдаги энг муҳим проблемалари: фан-техника тараққиётини жадаллаштириш; қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш; халқ истеъмол қиладиган моллар ишлаб чиқаришни кўпайтириш; савдо-сотиқни ва аҳолига маиший хизматни яхшилаш; ташқи иқтисодий алоқаларни ривожлантириш эканлиги белгилаб берилди.

Табиийки, экономикани, хўжалик механизмини бошқаришни янада такомиллаштиришга китобда асосий эътибор берилган. Бу жуда муҳим проблема ҳал қилувчи аҳамиятга эгадир. Тўғри сиёсат, тўғри йўл ишлаб чиқилгандан кейин ишнинг муваффақияти аввало ташкил этишга боғлиқ бўлади. «Бизнинг сиёсатимиз, бизнинг йўлимиз худди шундай, — дейди ўртоқ Л. И. Брежнев. — Бинобарин ишни ташкил этиш яъни экономикани бошқаришни кенг маънода янада такомиллаштириш ҳал қилувчи звено бўлиб қолади». Бу ўринда гап аслида жамиятнинг иқтисодий ва социал тараққиётни жадаллаштириш соҳасидаги фаолиятини қандай қилиб яхшироқ ташкил этиш, мавжуд имкониятлардан жуда тўла-тўкис фойдаланишни таъминлаш, юз минглаб коллективларни, ўн миллионлаб меҳнаткашларни партия сиёсатининг бош мақсадлари теварагида янада маҳкамроқ жипслаштириш устида бораётир.

Шу билан бирга бошқарувни такомиллаштиришнинг сиёсий жиҳати таъкидлаб ўтилди. Хўжалик механизмининг узлуксиз ишлаши мамлакатда яхши, ишчанлик вазиятини вужудга келтиришга ёрдам бермоқда, кенг омманинг меҳнат ғайратини оширишга кўмаклашмоқда, меҳнаткашларнинг ташаббускорлигини кучайтирмоқда, чунки одамлар ўз ишлари кўнгилдагидек самара бераётганлигини халқ бахт-саодатига, бутун жамият бахт-саодатига хизмат қилаётганлигини кўриб турибди. Ниҳоят, иккинчидан, пухта ўйламай қарорлар қабул қилиш, айрим ходимларнинг ландавурлиги ва бюрократизми фактлари содир бўлиб, бунинг натижасида меҳнат, жамоат бойликлари, бунёд этилган қимматбаҳо нарсалар беҳуда исроф бўлиши айниқса одамларнинг ғайратини сусайтириб қўяди.

Китобда хўжаликни бошқаришнинг ҳамма асосий соҳаларини ўз ичига оладиган тадбирларнинг: планлаштиришни жиддий такомиллаштириш; иқтисодий омиллар ва воситалардан янада моҳирона фойдаланиш; бошқаришнинг ташкилий структураси ва методларини такомиллаштириш; хўжалик кадрлари тайёрлашни ва уларнинг малакасини оширишни борган сари такомиллаштириш; меҳнаткашларни бошқарув ишига жалб этишнинг самарали формаларини изчиллик билан ривожлантириш тадбирларининг мукаммал системаси баён этиб берилган.

Аввало гап планлаштиришни жиддий такомиллаштириш тўғрисида бораётир. Китоб материалларида совет планлаштириш системасининг катта-катта ютуқлари кўрсатиб ўтилган. Шу билан бирга план ишини янада юқори поғонага кўтариш, уни социалистик хўжаликнинг янги миқёсларига ва қиёфасига, замонанинг янги талабларига мувофиқлаштириб олиш зарурлиги уқтириб ўтилган. Бутун куч ва ресурсларни энг муҳим умумдавлат программаларини бажариш учун сарфлашга, тармоқ ва территориал ривожланишни, перспектив ва жорий проблемаларни янада моҳирона қўшиб олиб боришга, экономиканинг балансли бўлишини таъминлашга эришиш лозим. Бу вазифаларни ҳал этиш учун план ва хўжалик органлари кўп иш қилишлари керак, бу соҳада экономика фани кўп куч-ғайрат сарфлаши учун, замонавий илмий методларни, жумладан, иқтисодий-математик методларни жорий этиш учун, бошқаришнинг автомат системаларидан фойдаланиш учун катта имкониятлар бор.

Бошқарув ва аввало план фаолияти халқ хўжалигининг пировард натижаларини кўзлаши керак. У ёки бу ижтимоий эҳтиёжларни қондириш — ишлаб чиқаришнинг пировард мақсади эканлигини эсда тутишнинг ўзи кифоя қилмайди, деб уқтиради ўртоқ Л. И. Брежнев, бундан амалий хулосалар чиқариш ҳам муҳимдир. Бу хулосаларнинг бири шундан иборатки, хом-ашё ва материаллар тўғрисида, машиналар ва асбоб-ускуналар ёки халқ истеъмол қиладиган моллар ҳақида гап боришидан қатъий назар — ишлаб чиқаришга истеъмолчининг таъсир ўтказиши учун кенгроқ имкониятлар бериб қўйиш керак. Шу жиҳатдан олганда хўжалик механизмининг кўпгина бўғинларини анча яхшилаш лозим.

Иқтисодий омиллар ва воситалардан, хўжалик ҳисоби, фойда, нарх, мукофотдан энг моҳирона фойдаланиш —хўжалик механизмини такомиллаштириш соҳасидаги ишнинг бошқа бир йўналишидир. Министрликлар, бирлашмалар ва корхоналар фаолиятига ва аввало улар ишининг самарадорлиги ва сифатига баҳо бериш учун асос қилиб олинадиган кўрсаткичлар системасини анча яхшилаш керак. Бу кўрсаткичлар ходим, корхона коллективи ва давлат, жамият манфаатларини бир бутун қилиб бирлаштириши, тиғиз планлар қабул қилиб, уларни бажаришга, ресурсларни тежашга, маҳсулот таннархини камайтиришга ва айни вақтда унинг янги турларини, янги техникани, илғор технологияни ва лойиҳа ечимларни тезроқ ўзлаштиришга, юқори сифатли маҳсулотнинг зарур ассортиментини ишлаб чиқаришга ундайдиган бўлиши лозим. Меҳнатга ҳақ тўлаш ва нормалаш системасини яхшилаш, ишнинг мазкур сохаси учун бевосита масъул бўлган давлат органларининг ролини ошириш зарур.

Шу билан бирга сифатни рағбатлантириш системасини бракка йўл қўювчиларга, план ва шартнома интизомини бузувчиларга нисбатан қаттиқ ва муқаррар чора кўрилиши билан узвий равишда боғлаб олиб бориш лозим. Ношуд хўжалик раҳбарларининг шартнома мажбуриятлари бузилаётганлигига ва маҳсулот сифатининг пастлигига, резервлардан ёмон фойдаланилаётганлигига қарамай, илғорлар қаторида юришига имкон берадиган ҳамма туйнукларни беркитиб қўйиш керак, дейди ўртоқ Л. И. Брежнев.

Бошқарувнинг ташкилий структураси ва методларини такомиллаштириш—экономикага раҳбарликни яхшилашдаги муҳим бўғиндир. Демократик централизмнинг ҳар иккала негизини айни вақтда мустаҳкамлаш биринчидан, демократик асосларни, қуйидан бўладиган ташаббусни ривожлантириш, раҳбарликнинг юқори эшелонларини икир-чикир ишлардан халос қилиш, иккинчидан, марказий органларнинг оператив ва эпчиллик билан қарорлар қабул қилишини таъминлаш лозим.

Китобда бошқарувнинг тарқоқлиги, куч-ғайратлар заиф концентрациялаштирилганлиги сабабли ўринсиз чиқимлар ва ҳисоблашларга йўл қўйилаётганлигини, катта вазифаларнинг ҳал этилиши пайсалга солинаётганлигини кўрсатувчи фактлар келтирилган. Йирик умумдавлат тармоқлараро ва территориал проблемаларни комплекс амалга ошириш методларини такомиллаштириш масаласи пишиб етилди. Лойиҳалашдан тортиб амалда рўёбга чиқаришгача бўлган ишнинг ҳамма босқичларини ўз ичига оладиган ягона, марказлаштирилган программалар зарур.

Ҳар бир ҳолатда ҳамма нарса учун тўла-тўкис масъул бўлган, у ёки бу программа доирасидаги жами куч-ғайратларни мувофиқлаштириб турадиган конкрет органларнинг бўлиши муҳимдир. Бир турдаги тармоқлар (масалан ёқилғи-энергетика, транспорт, қишлоқ хўжалик маҳсулоти етиштириш ва қайта ишлаш, ҳамда бошқа тармоқлар) группаларини бошқариш системасини вужудга келтириш масаласини ҳал этиш ҳам керак.

Китобда ишлаб чиқариш бирлашмалари экономика самарадорлигини ошириш, фан-техника революцияси ютуқларини социалистик хўжалик афзалликлари билан бирга қўшиш ҳамда социал-иқтисодий ривожланишнинг комплекс вазифаларини муваффақиятлироқ ҳал этиш имконини берадиган энг рационал ташкилий форма эканлиги яққол кўрсатиб берилган. Бу бирлашмалар саноат ишлаб чиқаришинигина эмас, шу билан бирга қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ҳам концентрациялаш, ихтисослаштириш ва кооперациялашни таъминлайди. Хўжаликлараро кооперациялаш ва аграр-саноат интеграцияси негизида ишлаб чиқаришни ихтисослаштириш ва концентрациялашнинг ўртоқ Л. И. Брежнев асослаб берган йўли — қишлоқ хўжалик маҳсулоти етиштириш ҳажмини тез ўстиришнинг, унинг таннархини камайтириш, меҳнат унумдорлигини кескин оширишнинг бош йўлларидан биридир.

Бошқарувни такомиллаштириш соҳасидаги бутун ишда замон омили тўла-тўкис ҳисобга олиниши лозимлиги китобда уқтириб ўтилган. Планлаштиришни яхшилаш — молиявий маблағлар ва материал ресурслар билан бир қаторда лойиҳаларни амалга ошириш учун зарур бўлган муддатларни ҳам ҳисобга олиш. жуда тез самара берадиган техникавий ва иқтисодий жиҳатдан асосланган вариантларни танлаб олиш демакдир.

Рағбатлантиришни такомиллаштириш — вақтни тежаганлик учун рағбатлантириш ва уни зое ўтказганлик учун қаттиқ чоралар кўриш демакдир. Бошқарувни ташкил этишни такомиллаштириш —ортиқча бўғинлар ва бюрократик тартиб қоидаларни тугатиш, оператив қарорлар қабул қилиш демакдир.

Бошқарувни ташкил этишни такомиллаштириш —кампания эмас, балки мунтазам равишда қунт билан олиб бориладиган ишдир. «Марказий Комитет бошқарув структурасини, хўжалик юритишда тартиб топган методларни ўйламай нетмай, шошма-шошарлик билан қайта қуришларга қаршидир, —дейилади китобда. — Етти марта эмас, саккиз марта ёки хатто ўн марта ўлчаб бир кесиш керак. Аммо биз ўлчаб олганимиздан кейин, муттасил ривожланиб бораётган халқ хўжалигини мавжуд хўжалик механизми доирасига сиғдириш иложи йўқлигини тушуниб олганимиздан кейин, бу механизмни кескин суратда такомиллаштириш лозим. Бу — Министрлар Советининг, Госпланнинг, марказий хўжалик органларининг бевосита бурчидир».

Халқ хўжалигини бошқаришни янада такомиллаштиришнинг ўртоқ Л. И. Брежнев баён этиб берган программаси аниқ ва кўп қиррали программадир. Зотан бошқариш техникаси, формалари, методлари ва воситалари нақадар мукаммал бўлмасин, уни муваффақиятли юзага чиқариш оқибат натижада одамларга боғлиқ бўлади. Бу программани кенг меҳнаткашлар оммасининг актив иштирокисиз амалга ошириб бўлмайди.

Уларнинг билим, тажрибаси ва маҳорати пировард натижада планларимизнинг тақдирини ҳал этади. Шу сабабли китобда социалистик демократияни, меҳнаткашларнинг ижтимоий активлиги ва ташаббускорлигини янада ривожлантиришга, социалистик мусобақани ҳар томонлама авж олдиришга, меҳнатга коммунистик муносабат ҳаракатига, илғор тажрибани оммалаштиришга катта эътибор берилганлиги равшан.

Хўжаликни бошқаришда раҳбар кадрлар катта роль ўйнайдилар. Янги илмий ва техникавий ечимлардан, меҳнат ва бошқарувни ташкил этишнинг илғор усулларидан актив фойдаланиш, ишлаб чиқариш резервларини ижодий излаш, ўзгариб бораётган эҳтиёж ва талабни эътибор билан ҳисобга олиш, янгилик туйғусига эга бўлиш, истиқболни кўра билиш, қарорларни партия позицияларида туриб, ишнинг кўзини билган ҳолда қабул қилиш маҳорати — ҳозирги замон совет раҳбар ходимининг зарур фазилатлари эканлиги китобда уқтириб ўтилган. Ҳозирги раҳбар ходим партиявийликни чуқур билимдонлик билан, интизомлиликни ташаббускорлик ва ишга ижодий ёндошиш билан узвий қўшиб олиб бориши лозим. Ҳар қандай участкадаги раҳбар ходим ўз қарорларининг социал-сиёсий, тарбиявий жиҳатларини ҳам ҳисобга олиши, одамларга, уларнинг талаб ва эҳтиёжларига сезгир бўлиши, ишда ва турмушда намуна бўлиб хизмат қилиши керак.

Кадрларни эҳтиёт қилиш, уларга нисбатан ғамхўрлик билан муносабатда бўлиш — раҳбарлик ва бошқарув самарадорлигининг муҳим омилидир. Партиямизда худди шундай муносабат қарор топди. Ходимларни асоссиз ўзгартира бериш ва тез-тез алмаштиришга чек қўйилди. Аммо бу —кадрларни мустаҳкамлаш баҳона билан ўз вазифаларини уддаламаётган кишиларни раҳбарлик лавозимларида қолдириш мумкин, деган маънони билдирмаслиги китобда уқтириб ўтилган. Масъулиятсизлик кўрсатаётган, мансабнинг ўзи обрў ва ҳурматни таъминлаб беради, деб ўйлаб, эски билими билан яшаб келаётган кишиларни раҳбарлик ишида мутлақо қолдириб бўлмайди.

Ўз фаолиятига танқидий баҳо бериш қобилиятидан маҳрум бўлган, оммадан ажралиб қолган, тилёғламачилар ва хушомадгўйларни кўпайтирадиган, коммунистларнинг ишончидан ажралган киши ҳам партиявий раҳбар бўла олмайди.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари танқид ва ўз-ўзини танқидга алоҳида эътиборни қаратди. Бу — тасодифий ҳол эмас, чунки ҳал этиладиган вазифаларнинг миқёслари ва мураккаблиги ошиб борган сайин, ҳамма ишларга танқидий ёндошиш бениҳоя муҳим аҳамият касб этади.

Унинг моҳияти шундан иборатки, у ёки бу ташкилот, у ёки бу ходим фаолиятининг ҳамма соҳаларига холисона баҳо бериладиган бўлсин, мавжуд камчиликларни тугатиш мақсадида шу камчиликлар ҳар томонлама таҳлил этилсин, камчиликларга ва уларнинг айбдорларига нисбатан либералларча қарашга йўл қўйилмасин. Одамларга нисбатан ишонч ва ҳурмат топширилган иш учун юксак талабчанлик билан қўшиб олиб борилиши лозим. Бу — бутун ишимизнинг қонунидир.

Кадрларга, уларни тайёрлашга нисбатан қўйиладиган талаблар доимо кучайиб бормоқда. Шу сабабли партия ходимларнинг ўз назарий савиясини оширишлари, билимларини чуқурлаштиришлари, фан ва техниканинг замонавий ютуқларини, ишлаб чиқариш ва бошқаришни ташкил этишни ўрганиб олишлари учун зарур бўлган ҳамма ишни қилмоқда. Яқинда КПСС Марказий Комитети қабул қилган «Раҳбар партия ва совет кадрларининг ғоявий-назарий савиясини ва ишчанлик малакасини ошириш системасини янада такомиллаштириш тўғрисида»ги қарор — бунинг яна бир яққол далилидир.

Ленинча иш услуби — субъективизмга ёт бўлган, жамики ижтимоий жараёнларга илмий ёндошиш руҳи билан суғорилган шу ижодий услуб — муваффақиятли партиявий раҳбарликнинг, шунингдек муваффақиятли бошқаришнинг ҳам муҳим шартидир, дейилади китобда. Бу услуб ўзига ва бошқаларга юксак талабчанликни тақозо этади, хотиржамликка йўл қўймайди, бюрократизм ва формализмнинг ҳар қандай кўринишларига қаршилик қилади.

Ленинча услуб қабул этилган қарорлар ижросини текширишни яхши йўлга қўйишни тақозо этади. Бу ўринда алоҳида шарҳларга хожат йўқ, дейди ўртоқ Л. И. Брежнев. Қабул этилган қарорлар бажарилиши лозимлиги ҳар бир кишига равшан. Зеро партия қарорлари — унинг коллектив хоҳиш-иродасидир, омманинг жамулжам тажрибасидир. Бироқ баъзан шундай ҳам бўладики, контролнинг сустлиги сабабли айрим қарорлар бажарилмайди, ёки аниқ, тўлиқ, ўз вақтида бажарилмайди. Кўпинча бирон бир қарор бажарилмай қолганлиги аниқлангандан сўнг, шу масалаларнинг ўзи юзасидан, иккинчи, баъзан эса хатто учинчи қарор қабул қилинади. Мазмун жиҳатидан улар, аслида, ёмон қарорлар бўлмайди. Бироқ, янги қарор қандайдир сийлов, либерализмнинг ўзига хос кўриниши эмасми? Шунинг натижасида талабчанлик камайиб кетмайдими? —деган савол беихтиёр келиб чиқади.

Қабул этилган қарорларнинг ижросини контроль қилиш ва текшириш — ташкилотчилик ишининг жуда муҳим қисмидир, деб уқтиради китоб автори. Бу ҳар бир партия, совет ва хўжалик раҳбарининг, ҳар бир партия органининг, ҳар бир бошланғич партия ташкилотининг ишидир.

Ўртоқ Л. И. Брежневнинг китоби халқнинг битмас-туганмас кучларига, унинг улуғвор ижодий имкониятларига зўр ишонч руҳи билан суғорилган. Хулосалар ва тавсиялар фан ва илғор тажриба маълумотларига асосланади, жамиятнинг маънавий-сиёсий потенциалини, умумхалқ социалистик мусобақасининг қудратли кучини ҳисобга олади. Социалистик мусобақада эса меҳнаткашлар оммасининг ижодий активлиги ва ташаббускорлиги жуда тўлиқ намоён бўлади.

Ҳозир, деб таъкидланади китобда, партия экономика самарадорлигини, иш сифатини янада юксалтириш, халқ хўжалигини бошқариш системасини такомиллаштириш вазифасини ҳал этаётган бир пайтда меҳнаткашларни актив бошқарув фаолиятига янада кенг жалб этиш, уларнинг тажрибаси ва билимидан янада тўла-тўкис фойдаланиш алоҳида аҳамият касб этади.

Партиянинг социалистик демократияни янада ривожлантириш йўли омманинг ижодий ғайратини тобора тўла-тўкис сафарбар қилишга, меҳнаткашларнинг ишлаб чиқаришни бошқаришда давлат органлари орқали ҳам, шунингдек оммавий жамоат ташкилотларининг кенг тармоғи орқали ҳам иштирок этишидаги хилма-хил формаларни янада кўпроқ бойитишга ёрдам беради. Бу фаолиятда барча меҳнаткашлар нақадар кенг ва астойдил қатнашсалар, совет давлат ва жамоат тузуми шу қадар мустаҳкам бўлади, коммунистик қурилиш планлари шу қадар муваффақиятли амалга оширилади.

* * *

Ўртоқ Л. И. Брежневнинг «Ривожланган социалистик жамият экономикасини бошқариш масалалари» китобида хўжаликка рахбарлик қилишнинг жуда бой тажрибаси ижодий таҳлил этилиб, умумлаштириб берилган, социалистик экономикани ривожлантиришда эришилган мақсадлар ва марралар яққол кўрсатилган. Шу билан бирга ҳал этилмаган проблемалар, қийинчилик ва камчиликлар баён этилган, фойдаланилмаётган имкониятлар ва резервлар кўрсатиб берилган. Ишларнинг аҳволини атрофлича анализ қилиш билан бирга ишни қатъиян яхшилашга қаратилган конкрет, реал ва амалий чоралар кўрсатилган. Жуда мураккаб ходисаларнинг моҳиятига чуқур йўл топиш билан бирга равшан, рационал ва самарали таклифлар ишлаб чиқилган. Ўртоқ Л. И. Брежнев докладлари ва нутқларининг программа тарзида эканлигининг боиси ана шундан иборат, бу доклад ва нутқларнинг жуда катта назарий ва амалий аҳамияти ана шундан иборат.

(«Правда», 30 ноябрь).

ТЕХНИКАНИНГ ҚАДРИГА ЕТАЙЛИК

ОБЛАСТЬ РАДИОСИ ВА «ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» ГАЗЕТАСИНИНГ ҚЎШМА РЕЙДИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети «КПСС XXV съездининг қарорлари асосида республика қишлоқ хўжалигида инженерлик-техника хизматини яхшилаш чоралари тўғрисида»ги қарорида республиканинг кўпгина колхоз ва совхозларида техникадан фойдаланиш даражаси қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг ҳозирги талабларига мос келмаётганлиги алоҳида таъкидлаб ўтилган.

Кейинги йилларда Чиноз районидаги айрим хўжаликларда қишлоқ хўжалик ишларида механизациядан самарали фойдаланиш бўйича бир мунча ишлар амалга оширилди. Техникадан унумли фойдаланаётган хўжаликларда пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилдорлиги тобора юксалаётир.

Ўнинчи беш йилликнинг биринчи йилида чинозлик пахтакорлар она-Ватанга 36 минг тоннадан зиёд «оқ олтин» етказиб бердилар. Ҳар гектар ердан район бўйича ўртача 37 центнердан ҳосил кўтарилди. 25 минг 500 тоннадан зиёд пахта механизмлар ёрдамида териб олинди.

Райоининг илғор хўжаликларида қўлга киритилган ютуқлар янада салмоқли бўлди. Пахта йиғим-теримида карвонбошилик қилган Карл Маркс номли колхоз деҳқонлари ҳар гектар ерда 39,7 центнердан «оқ олтин» етиштирдилар. Шунингдек, «Қизил Октябрь», «Ўзбекистон ССР 30 йиллиги» колхозида ҳам ҳосилдорлик 38—39 центнерга етказилди. Бу илғор хўжаликларда техникага таяниб иш кўрилаяпти. Техникани сақлаш ва сифатли ремонт қилишга жиддий эътибор берилаётганлиги туфайли улардан фойдаланиш коэффициенти ҳам юқори бўлаётир. Чунки илғор хўжаликларда муваффақиятлар гарови техника эканлигини яхши билишади.

Биз Карл Маркс номли колхоз трактор паркида бўлганимизда хўжалик механизаторларининг ҳақиқий техника жонкуярлари эканликларига тўла ишонч ҳосил қилдик. Трактор парки ҳозирги замон талабларига тўла жавоб берадиган даражада жиҳозланган. Ҳар бир агрегат учун алоҳида жой ажратилган.

Хўжалик пахтакорларининг йиллик пахта тайёрлаш халқ хўжалик планини районда биринчи бўлиб бажарганликларининг боиси ҳам техника шарофатидир. Чунки, мавсумда район бўйича ҳар бир агрегат бункеридан ўртача 128 тоннадан «оқ олтин» тўкилган бўлса, бу кўрсаткич хўжаликда 155 тоннани ташкил этди. Бу район бўйича энг юқори кўрсаткичдир. Биз эллик центнерчилик ҳаракатининг ташаббускорларидан бўлган моҳир бригада бошлиғи Суннат Тошхўжаев билан суҳбатлашганимизда, у пахтакор меҳнатини енгиллаштираётган техника воситаларидан юқори унум билан фойдаланганликлари ҳақида фахр билан сўзлаб берди.

Колхоз механизаторлари кузги шудгорлашни ҳам районда биринчилар қатори тугаллашди. Далаларга маҳаллий ўғит чиқариш, ерларни текислаш ишлари ҳам ниҳоятда уюшқоқлик билан олиб борилмоқда. Бу ишларда ҳам мавжуд техника воситаларидан кенг фойдаланилмоқда. Дарвоқе, техника соз бўлгач, уларни бошқараётган механизаторларнинг маҳорати юксак бўлгач, иш унуми юқори бўлади, албатта.

Хўжаликда техника ремонти ҳозирданоқ қизғин бошлаб юборилган. Механизаторлар ремонт ишларини тез ва соз ўтказиш учун мавжуд бўлган барча имкониятлардан тўла фойдаланмоқдалар. Улар техникани кўкламга шайлаб қўйиш ишларини кечи билан 15 январгача тугаллаш ниятидалар.

Шуниси қувончлики, колхоз правлениеси ва партия ташкилоти хўжаликда меҳнат қилаётган инженерлар, техниклар механизаторлар ва бошқа касб эгаларининг меҳнатини доимо юксак қадрлаб, муносиб тақдирлаб келаётир. Айниқса, ёшларда техникага ҳавас уйғотиш мақсадида амалга оширилаётган тадбирлар яхши самара бераётир. Колхоздаги инженер-техника ходимлар ва механизаторларнинг аксарияти ёшлардир.

Биз районда инженерлик-техника хизмати қандай аҳволда эканлиги билан чуқурроқ танишиш мақсадида район қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармаси бош инженери Жамолиддин Араббоев билан суҳбатлашдик.

Республикамиз партия ва ҳукуматининг янги қарори районимиз хўжаликларида кенг кўламда ўрганиб чиқилмоқда, — дея изоҳ беради Ж. Араббоев. — Ҳар бир хўжаликда шу қарор асосида конкрет тадбирлар белгиланаётир. Кузги шудгор ишлари ниҳоясига етказилди. 14245 гектар пахта майдонининг 12392 гектари икки ярусли плуглар билан чуқур қилиб ҳайдалди. Айни кунларда 47 та механизм ёрдамида янги ерлар очилмоқда ва капитал планировка қилинмоқда. Шудгорланган ерларни текислашда 27 та агрегат ишлаб турибди. Бундан ташқари 52 транспорт воситасида далаларга маҳаллий ўғит ташиб чиқарилмоқда.

Районимиздаги мавжуд 912 механизатор кадрларнинг ярмидан кўпроғи биринчи классли, қолганлари эса иккинчи ва учинчи классли механизаторлардир. Уларнинг малакасини ошириб бориш ҳам доимо эътиборимизда. Шу йилнинг ўзида 500 дан ортиқ ёш механизаторнинг малакасини ошириш мўлжалланган. Бунинг учун «Узсельхозтехника» қошида, бевосита хўжаликларнинг ўзида қисқа курслар очилади.

Ж. Араббоевнинг таъкидлашига кўра, район хўжаликларида техникани сақлаш ва улардан самарали фойдаланиш кейинги йилларда бир мунча яхшиланди. Шу йилнинг ўзида техникани сақлаш учун иккита шийпон ҳамда учта асфальтланган махсус майдонча қуриб ишга туширилиши керак. Бош инженернинг қишлоқ хўжалик техникаларининг дала шийпонларида ёки колхозчиларнинг уйлари ёнида сақланишига икки-уч йилдан бери чек қўйилган, деган сўзлари бизни, айниқса қувонтирди. Дала ишлари тугагач, барча техника паркларга ва гаражларга келтирилиб, тозаланади, занглашга қарши бўёқлар билан бўялади ва ғилдираклари кўтариб қўйилади.

Биз ана шундай намунали ишларни ўз кўзимиз билан кўриш учун бошқарма бош инженери ҳамроҳлигида хўжаликларга йўл олдик. Дастлаб «Партия XXIV съезди» совхозида бўлдик. Бу хўжалик чорвачиликка ихтисослашган бўлиб, пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш билан ҳам шуғулланади. Шундай йирик хўжаликнинг марказий устахонасидаги аҳволни кўриб таажжубда қолдик. Аввало, бу ер устахонадан кўра кўпроқ қўйчилик фермаларидаги қўраларни эслатади. Нима учун «марказий», деб аталишини ҳам тушуна олмадик. Техника турларини ремонт қиладиган махсус жойлар йўқ. Тўрт тарафи ўраб қўйилган бу майдонда қишлоқ хўжалик техникасининг исталган турини топа оласиз. Бироқ улар бутун майдон бўйлаб тартибсиз ташлаб қўйилган. Ёмғир қор остида занглаб, яроқсиз бўлиб ётибди.

Биз совхознинг техника бўйича бухгалтеридан хўжалик қанча техникага эга эканлигини суриштирдик. Маълум бўлишича, совхозда 94 минг сўмлик қишлоқ хўжалик техникаси мавжуд экан. Жумладан, устахонанинг шундоққина ёнида чанг босиб, занглаб ётган қимматбаҳо «Нива» комбайни хўжаликка 5 минг сўмга тушган. Унинг ёнида ёғингарчилик кўп бўлганлигидан чирий бошлаган япянги маккажўхори ўрадиган агрегат ҳам даладан келтирилганича, шу ерда қолиб кетган.

Биз совхоз бош инженери Камол Неъматовга бир неча ҳақли саволлар билан мурожаат қилганимизда, у ломмим дея олмади. Зотан, шунча техника очиқ ҳавода хор-зор бўлиб ётса-ю, бош инженер нима ҳам дея оларди. Ҳолбуки, марказий устахонанинг ўзидаги аҳвол шундай экан, бўлимлардаги трактор парклари аҳволи ўз-ўзидан аён.

Хўжаликда 55 механизатор кадр бор. Совхоз дирекцияси, партия ва ишчилар комитети уларнинг баракали меҳнат қилишлари, техникадан унумли фойдаланишлари учун ҳеч қандай рағбатлантириш чорасини кўрмаётган эканлар, механизаторлардан нимани ҳам кутиш мумкин? Ахир республика партия ҳукуматининг қарорида ҳам механизатор кадрлар меҳнатини юксак қадрлаш, муносиб тақдирлаш, уларнинг кўнгилдагидек дам олишлари учун қайғуриш зарурлиги алоҳида таъкидлаб ўтилган-ку. Бу муҳим қарорнинг хўжалик механизаторлари ўртасида ҳанузгача ўрганиб чиқилмаганлиги мана шу аҳволдан ҳам кўриниб турибди.

Область хўжаликлари бош инженерларининг яқинда бўлиб ўтган йиғилишида Чиноз районн хўжаликларида техникадан фойдаланиш, уни асраш ва бошқа қатор ишларда камчиликлар борлиги кўрсатиб ўтилган эди. Биз ана шу камчиликларнинг жонли гувоҳи бўлдик. Техникага шунчалик бефарқ муносабатда бўлиш — бу жиноятдир. Район қишлоқ хўжалик бошқармаси халқ контроли органлари билан биргаликда техникани ёмон сақлаётган хўжаликлардаги мутасадди ўртоқларга нисбатан тегишли чора кўришлари лозим эди. Афсуски, шундай қилинмаган. Натижада «Партия XXIV съезди» совхозидаги «касаллик» райондаги Собир Раҳимов номли, «Москва» колхозларига ҳам тарқалган.

Район партия, совет ва хўжалик ташкилотлари колхоз-совхозларда инженерлик-техника хизматини тубдан яхшилаш учун зудлик билан зарур чора кўришлари лозим. Хўжаликларда замонавий талабларга жавоб бера оладиган типовой трактор парклари, барча қулайликларга эга бўлган усти ёпиқ устахоналар қуриш ишларини планлаштириш ва яқин йиллар ичида уни рўёбга чиқариш райондаги раҳбар ташкилотларнинг биринчи галдаги вазифаларидандир.

М. ТУРСУНОВ,
Область қишлоқ хўжалик бошқармаси «Госсельтехнадзор» бўлими бошлиғи,
Х. ТЎРАЕВ,
Ўзбекистон радиоси мухбири,
А. ЙЎЛДОШЕВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

(Ушбу рейд ҳақидаги эшиттиришни бугун соат 19 дан 30 минут ўтганда Ўзбекистон радиосининг иккинчи программаси орқали тинглашингиз мумкин).

Бўстонлиқ районидаги Карл Маркс номли колхознинг Ш. Жайловбоев бошлиқ бригадаси аъзолари бу йил меҳнатда катта ютуқларни қўлга киритдилар. Эл дастурхонига планга қўшимча кўплаб сабзавот маҳсулотлари етказиб берилди. Илғор бригада аъзолари шу кунларда келаси йил мўл ҳосили учун пухта замин яратиш йўлида курашни қизитиб юбордилар. Парник хўжалигида карам ва помидор кўчати етиштириш учун комплекс ишлар сифатли олиб борилмоқда.

И. Портнов фотоси.

МЕЛИОРАТОРЛАР КЎЧАСИДА

Новгород областидаги Сольцы шаҳрининг жанубигарбий чеккасида янги, Мелиораторлар кўчаси пайдо бўлди. РСФСРнинг ноқоратупроқ зонасини обод қилишда қатнашиш учун бу ерга келган ўзбек мутахассислари шу кўчани қураётганликлари ва келгусида унинг атрофида қад кўтарадиган уйларда яшаши шарафига кўча шу ном билан аталди.

Янги уйга кўчиб кириш — ҳамиша ҳам қувончли ҳодиса. Айниқса чакалакзор ва ботқоқликлар билан қопланиб ётган неча минг гектарлаб ерни ўзлаштирган кишилар ўз қўллари билан барпо этган уйларга кўчиб кириш бундан ҳам қувончлироқ. «Тошкент-3» ихтисослаштирилган кўчма механизация колоннасининг янги уйларга кўчиб чиққан ходимлари орасида Валерий Ростов ҳам бор эди. Меҳнатсевар, одамларнинг дилига йўл топа оладиган ёш коммунистни тез орада бригадир қилиб кўтаришди. Раҳбарлар хато қилишмади. Бригада топшириқни ой сайин 120—140 процент бажармоқда, ишларининг сифати ҳамиша юқори бўлмоқда.

Тажрибали қурувчи Александр Мажаев бошчилик қилаётган бутун коллектив ҳам Ростов бригадасидан қолишмаётир. Бригадирнинг ўзи, дурадгорлардан Г. Вельмишенко, П. Маняхин ва бошқалар ҳар ойлик план топшириқларини ошириб бажармоқдалар.

«Тошкент-3» ихтисослаштирилган кўчма механизация колоннаси далаларда иш олиб бораяпти, уй-жой биноларн қураяпти.

И. ЧЕРНЯЕВ,
ТАСС мухбири.
Сольцы,
Новгород области.

ИЛҒОРЛАРГА БАЙРОҚЛАР

Ўзбекистон КП Тошкент область комитети, область ижроия комитети, касаба союзлари область Совети 1976 йил озуқа экинларини йиғиштириб олиш ва тайёрлаш юзасидан районлар, колхозлар ва совхозлар ўртасидаги социалистик мусобақа якунларини кўриб чиқиб, қарор қилдилар.

Ўзбекистон КП область комитети, область ижроия комитети, касаба союзлари область Советининг кўчма Қизил байроғи **Бўка районига** (район партия комитетининг секретари **Т. Исломов**, район ижроия комитетининг раиси **Р. Қодиров**, қишлоқ хўжалиги ва тайёрлов органлари ишчи-хизматчилари касаба союзлари район комитетининг раиси **К. Ғофурова** ўртоқлар) берилди.

Ўзбекистон КП область комитети, область ижроия комитети, касаба союзлари область Советининг кўчма Қизил байроғи **Чиноз районидаги Жамбул номли** совхозга (директори **Р. Саъдуллаев**, партия ташкилотининг секретари **А. Саксенбоев**, ишчилар комитетининг раиси **Д. Олтоев** ўртоқлар) берилди.

Ўзбекистон КП область комитети, область ижроия комитети, касаба союзлари область Советининг кўчма Қизил байроғи **Бўка** районидаги **Ильич номли** колхозга (раиси **И. Тошпўлатов**, партия ташкилотининг секретари **К. Азимбоев**, ишчилар комитетининг раиси **А. Дўстматов** ўртоқлар) берилди..

Ўзбекистон КП область комитети, область ижроия комитети, касаба союзлари область Советининг кўчма Қизил байроғи **Олмалиқ шаҳрига** (шаҳар партия комитетининг секретари **В. М. Муҳамедов**, шаҳар ижроия комитетининг раиси **Ю. Т. Савченко** ўртоқлар) берилди. Бу ерда дағал хашак тайёрлаш йиллик плани 122,3 процент қилиб бажарилди.

Ўзбекистон КП область комитети, область ижроия комитети, касаба союзлари область Советининг кўчма Қизил байроғи областда биринчи бўлиб дағал хашак тайёрлаш йиллик планини 276 процентга бажарган **«Гулбаҳор»** район марказига берилди.

Ўзбекистон КП область комитети, область ижроия комитети, касаба союзлари область Советининг кўчма Қизил байроғи Тошкент шаҳри районлари орасида биринчи бўлиб **Ҳамза районига** (район партия комитетининг секретари **Т. И. Эргашев**, район ижроия комитетининг раиси **Д. Ш. Шахбазов** ўртоқлар) берилди. Бу районнинг оталиқ коллективлари ем-хашак тайёрлаш йиллик планини 112,5 процентга етказиб бажаришди.

Тошкент области колхоз ва совхозларига оталиқ ёрдами кўрсатиш ва 1976 йил ем-хашак экинлари ҳосилини йиғиб-териб олиш юзасидан зиммага олинган социалистик мажбуриятларини бажаришда эришган муваффақиятлари учун қуйидаги корхона ва ташкилотларнинг коллективлари область партия комитети ва область ижроия комитетининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотландилар:

В. П. Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси;

Тошкентдаги «Миконд» заводи;

«Главташпассавтотранс»нинг 2-автокомбинати;

В. И. Ленин номидаги Олмалиқ кон-металлургия комбинати;

В. И. Ленин номидаги Ўзбекистон металлургия заводи;

Чорвоқ ГЭС қурилиши бошқармаси;

Янгийўл биохимия заводи;

Чирчиқдаги «Электрохимпром» ишлаб чиқариш бирлашмаси;

«Средазуголь» Ангрен автобаза комбинати;

В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети.

Область матлубот жамиятига ишлаб чиқариш илғорларига сотиш учун Бўка районига, шу райондаги Ильич номли колхозга, Чиноз районидаги Жамбул номли совхозга биттадан енгил автомашина ажратиш топширилди.

Область савдо бошқармасига ем-хашакни йиғиштириб олиш ва тайёрлашда иштирок этган илғор ишчиларга сотиш учун Олмалиқ шаҳрига, «Гулбаҳор» район марказига, В. И. Ленин номли Олмалиқ кон-металлургия комбинатига, В. И. Ленин номли Ўзбекистон металлургия заводига, Чорвоқ ГЭС қурилиш бошқармасига, Янгийўл биохимия заводига, Чирчиқдаги «Электрохимпром» ишлаб чиқариш бирлашмасига, «Средазуголь» Ангрен автобаза комбинатига биттадан енгил автомашина ажратиш топширилди.

Тошкент шаҳар ижроия комитетининг бош савдо бошқармасига 1976 йилда ем-хашакни ўриб олиш ва тайёрлашда қатнашган илғор ишчиларга сотиш учун Ҳамза районига, В. П. Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасига, Тошкентдаги «Миконд заводи, «Главташпассавтотранс»нинг 2-автокомбинатига, В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университетига биттадан енгил автомашина ажратиш топширилди.

СССР Давлат мукофоти лауреатлари

ИШЧИНИНГ КАМОЛИ

Шу йилнинг эрта баҳори эди. Шаҳар кўчаларидаги қалин дарахтлар шохларида куртак энди бўрта бошлаган палла. Шаҳардан сал четга чиқиш билан эса янада гўзал манзара: қирадирларда яшил майсалар ниш урган, улар баҳорнинг илиқ қуёшига қараб ожиз талпинади. Табиатнинг бундай гўзал уйғониши киши дилини қитиқлайди, қалбига энтиктирувчи завқ-шавқ бағишлайди. Борис Романович ҳам кўплар қатори баҳорнинг шу фаслига ошиқ. Баҳор келса, кўнгли яйраб-яшнаб кетади. Бунинг устига, яқиндагина унинг ҳаётида катта бурилиш бўлди. У КПСС XXV съезди иш бошлаган тарихий кунларда экскаватор машинистликдан кон мастери вазифасига кўтарилди. Дастлаб бу янги вазифанинг у учун оғир томонлари йўқдек бўлиб кўринган эди. Чунки ўзи билган коллектив, ўзининг ҳамкасблари, ўртоқлари. Бироқ, мастерликнинг ўзига хос қийинчиликлари уч-тўрт кундаёқ унинг олдига қатор муаммоларни кўндаланг қилиб қўйди.

Борис Романович эринмай ўз устида ишлаяпти, энг асосийси — кишилар билан муносабатда қизишмай, билганини ўргатиб, билмаганини тортинмай сўраб ўрганяпти, «раҳбарлик»нинг нозик қирраларини шу тариқа ўзлаштирмоқда. Қийналган онларида унинг қалбига таскин берадиган асосий нарса бор— шу ишчиларнинг ўзлари уни мастер вазифасига тайинлашди... Аввал бу ўринда Борис Павлович Неумивакин ишларди. У Борис Романовичга нисбатан бироз ёшроқ эди. Мўғулистонга ишлаш учун кетди.

— Балки Неумивакин сизни ўз ўрнига тавсия қилиб кетгандир.

— Йўқ, у ҳеч кимни тавсия қилишга улгурмади. Менинг номзодимни Вениамин Родионович Подвигин кўрсатди. Бошқалар қўллаб-қувватлашди...

— Қалай, «раҳбарлик» иши ёқаяптими энди?

— Кўпроқ экскаваторим ёқарди, менга ишонч билдириб, шу ишга лойиқ кўришган экан, демак бу ҳам ёқади. Коллектив ишончи — муқаддас тушунча...

...Борис Романович эндигина ерни ёриб чиққан яшил майсаларга телмуриб тураркан, бугун бўладиган йиғилишни ўйларди. «Қизиқ, ҳеч нарсадан ҳеч нарса йўқ менинг номзодимни кўрсатишибди. Вениамин Родионович-ку майли энди, арзийди, орден ва медаллар кавалери, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони. Менда эса ҳеч нима йўқ. Дабдурустдан СССР Давлат мукофотини олиш... Йўқ, номзодим ўтмаса керак. Ўтганда ҳам юқоридан тасдиқланмайди. Қизиқ-да ўзи, кеча машинистликдан кон мастерига кўтарилиш, бугун Давлат мукофотига номзод...»

Йўқ, Борис Романович хато ўйлаган, ўзига ортиқча камтарона баҳо берган экан. Ўша куни унинг ҳам, В. Подвигиннинг ҳам номзоди бир овоздан маъқулланди. Қаршилар у ёқда турсин, бетарафлар ҳам чиқмади. Сенга коллективнинг, атрофингдаги кишиларнинг берган баҳоси — энг ҳаққоний баҳо!

Ниҳоят, Улуғ Октябрнинг 59 йиллик байрами куни барча газеталар 1976 йилги СССР Давлат мукофоти лауреатларини эълон қилди. Улар орасида В. И. Ленин номли Олмалиқ кон-металлургия комбинатининг кон мастери Борис Романович Посмитний ҳам бор...

— Борис Романович бу мукофотга мутлақо лойиқ,— дейди «Қалмоққир» кони директори Дмитрий Токарев.

— Унинг камтарлигини яхши кўраман,— дейди карьер бошлиғи Наби Хатамов.— Ҳатто, Давлат мукофоти лауреати бўлганини ишга чиққанидагина билибди ўзи.

— Тўғриси, сира ишонмагандим,— дейди Борис Романович,— шундай юксак мукофот бошқача, зўр одамларга бериладн, деб юрардим...

— Сиз зўрларнинг зўрисиз,— кулади Наби ака.— Янги мастер бўлишингизга қарамай, сменангизни ғолиблар сафида олиб боряпсиз. Ўн ойлик планга қўшимча 95 минг кубметр маъдан ортиб бердинглар. Планни 102,4 процент бажариб, сменалараро мусобақада биринчи ўринни қўлга киритдинглар. Булар зўр иш эмасми?

— Ҳа, энди...— Борис Романович мақтовлардан ўнғайсизланди,— ҳамма қатори ишлаяпмиз...

Кон мастери смена бошлиғи, деган гап. Карьерда тўртта смена коллективи меҳнат қилади. Улар ўзаро мусобақадош. Б. Посмитний сменасида ўттиздан ортиқ киши бор. Унта турли маркали экскаваторлар ишлайди. Мастер узоқ йиллик меҳнат фаолияти давомида буларнинг барчасида ишлаб кўрган, ҳаммасининг тилини билади. «ЭКГ—4,6», «ЭКГ—8», ЭКГ—8И» маркали экскаваторларни у мукаммал билади. Яқинда экскаваторлар оиласининг кенжа вакили — қудратли «ЭКГ—12,5» машинаси тоғ техникаси қаторидан ўрин олди. Карьерда ҳозирча бундай экскаватор ягона, уни Борис Романович сменасида ветеран машинист Михаил Нарушев бошқараяпти.

— Янги мастеримиз бу машинада ишламаган,— дейди Михаил Андреевич аллақандай фахр оҳанги билан,— бироқ унинг тилини билишда мендан қолишмайди. Экскаваторларнинг пири бўлиб кетган у...

Кекса машинист ҳақ гапни айтди. Борис Романович эсини таниганидан бери экскаватор кабинасида катта бўлиб келди. Чорак аср шу кабинада меҳнат қилди ва уни яқинда, шу йилнинг бошида тарк этди. Ҳа, у фақат кабинани тарк этди, экскаваторни эмас. У мана шу машиналарни ҳеч қачон тарк этолмайди, ҳаётини уларсиз тасаввур қилолмайди. Шу экскаваторлар билан обрў-эътибор қозонди, ҳурмат топди. Энди у кечаги оддий машинист эмас, кон мастери, СССР Давлат мукофотининг лауреати Борис Романович Посмитний!..

Бу вазифа, юқорида айтганимиздек, осон эмас. Кон мастери давлат планларининг бажарилиши учун, карьерда техника хавфсизлиги учун, технология жараёнларининг бузилмаслиги, ишчи кучини жой-жойига моҳирона тақсимлаш учун, жамоатчилик ишларини ташкил қилиш ва ниҳоят коллектив ҳар бир аъзосининг юриш-туриши учун жавобгардир. Борис Романович бу жавобгарликни чуқур ҳис этади ва уларни ҳамиша зиёдаси билан адо этиб келмоқда. Ўтган ўн ойда комбинат бўйича пландагига қўшимча бир неча миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди. Бунда Б. Посмитний бошчилик қилаётган коллектив, бу коллективни пешқадамлар сафида бўлишга ўзининг бой тажрибаси ва фидокорона меҳнатини сарфлаётган мастер Б. Посмитнийнинг ҳиссаси салмоқлидир.

— Борис Романович, ўнинчи беш йилликнинг шиори — самарадорлик ва сифат ҳамма жойда кенг қулоч ёйган. Сизлар бевосита маҳсулот ишлаб чиқармайсизлар, шунинг учун сифат тушунчаси сизларнинг ишда қандай акс этади?

— Жуда ҳам аниқ акс этади,—дейди мастер,— Биз асосан маъданни очиш ишларини бажарамиз. Яъни, ер қатламининг устки қисмини — норуда тоғ жинсларини олиб ташлаб, рудани очамиз. Масалан, 10 та экскаваторнинг 8 таси ана шу қуруқ жинсларни машиналарга юкласа, иккитаси руда ортади. Бизга кераклиси мана шу руда. Руда сифатли бўлиши учун эса унга норуда жинсларни аралаштириб юбормаслик керак. Бундан ташқари, пармалаш ишларининг сифати, трасса проходкасининг сифати учун курашамиз. Булар оқибат натижада корхоналаримизда сифатли рангли металлар ишлаб чиқаришга олиб келади...

Смена коллективи бу йил планга қўшимча 100 минг кубметр тоғ массаси ортишга аҳд қилган. Бу мажбурият эртаиндин, муддатидан илгари шараф билан адо этилади. Чунки коллективга моҳир мутахассис, СССР Давлат мукофоти лауреати Борис Романович Посмитний бошчилик қилади...

Ҳ. ОЛИМЖОНОВ.

Дунё овози
чет эл хабарлари

СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ДЕЛЕГАЦИЯСИ КУБАДА

ГАВАНА, 1 декабрь. (ТАСС). КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси, КПСС Ленинград область комитетининг биринчи секретари Г. В. Романов бошчилигидаги СССР Олий Совети делегацияси халқ ҳокимияти миллий ассамблеясининг биринчи сессиясида қатнашиш учун Гаванага келди.

Пойтахтдаги «Хосе Марти» аэропортида совет делегациясини Куба Компартияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг ва Марказий Комитет секретариатининг аъзолари Блас Рока ва Хосе Рамон Мачадо Вентура, бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

Кутиб олувчилар орасида Кубада меҳмон бўлиб турган Қуролли Кучлар Бош штабининг бошлиғи — СССР Мудофаа министрининг биринчи ўринбосари армия генерали В. Г. Куликов бошчилигида Куба Республикаси Революцион Қуролли Кучларининг 20 йиллиги байрамига келган совет ҳарбий делегациясининг аъзолари, шунингдек СССРнинг Куба Республикасидаги элчиси Н. П. Толубеев бор эди.

КУБА КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

ГАВАНА, 30 ноябрь. (ТАСС). Бу ерда Куба Компартияси Марказий Комитетининг пленуми бўлди. Пленум қатнашчилари халқ ҳокимияти миллий ассамблеясининг тузилиши муносабати билан қилинган ишларни таҳлил этдилар.

Пленум Куба Компартияси Марказий Комитети сиёсий бюросининг аъзоси, Хуан Альмейда Боскени Куба Компартияси партия контроли миллий комитетининг раиси қилиб, Куба Компартияси Марказий Комитетининг аъзоси Омар Исер Моxенани унинг ўринбосари қилиб сайлади.

Пленум шунингдек Куба Компартияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси Хосе Рамон Мачадо Вентурани Марказий Комитет секретариатининг аъзоси қилиб сайлади.

ЛИВАНДАГИ ВАЗИЯТ

БАЙРУТ, 30 ноябрь. (ТАСС). Байрутда ҳаёт кун сайин нормал изига тушиб бормоқда. Захранидаги нефть тозалаш заводи яна ишлай бошлади. У чиқарган маҳсулот мамлакат ёнилғи эҳтиёжининг 40 процентини таъминлайди. Электр линиясини ремонт қилиш ишлари тамомланмоқда. Декабрь ойидан бошлаб Байрутнинг аҳоли яшайдиган районларига бир кеча-кундузда 15 соат давомида электр қуввати бериб турилади.

Гражданлар уруши даврида қўшни Араб давлатларига кетиб қолган ливанликлар мамлакатга қайтиб кела бошладилар. Кейинги икки ҳафта мобайнида Ливан—Сурия чегарасидаги Маснаа чегара пункти орқали Ливанга юз минг киши ўтиб келди. «Аэрофлот» самолётлари яна Байрутга қатнай бошлади. Тўрт ойлик танаффусдан сўнг «ТУ—154» совет ҳаво кемаси кеча яна Байрутга қўнди.

Газеталар Ливанда вазиятни нормаллаштиришнинг навбатдаги босқичи бир-бирига қарши турган томонлардан оғир тўпларни йиғиштириб олишни ва янги ҳукумат тузишни кўзда тутади, деб уқтириб ўтмоқдалар.

ЁШЛАР—ФАХРИМИЗ

КПСС Марказий Комитетининг «Ижодкор ёшлар билан ишлаш тўғрисида»ги қарори мамлакатимизнинг барча ижодкорлари қатори республикамиз композиторлари ва музикашуносларини ҳам ғоят севинтириб юборди. Бу қарор партиямизнинг ижод аҳлига, хусусан ёш бадиий зиёлиларга кўрсатиб келаётган ғамхўрлигининг яна бир ёрқин далили бўлди. Шунинг учун ҳам ушбу тарихий ҳужжат шу кунларда бепоён мамлакатимиз, хусусан республикамизнинг барча ижодий союзлари ҳамда ташкилотлари томонидан синчиклаб ўрганилмоқда.

Ўзбекистон композиторлар союзи қошидаги ёшлар бирлашмасининг сўнгги йиғилишида ана шу қарор атрофлича ўрганиб чиқилди. Ёшлар бирлашмасининг барча аъзолари бу улуғ ғамхўрлик учун жонажон Коммунистик партияга миннатдорчилик билдирдилар.

Дарвоқе, ёшлар бирлашмаси ҳақида гапирдик. Ушбу бирлашма 1972 йилда Ўзбекистон композиторлар союзи қошида ёшлар секцияси сифатида тузилган эди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг «Ёш бадиий зиёлилар билан ишлашни янада яхшилаш чоралари тўғрисида»ги (1974 йил) қарорларидан сўнг мазкур секциянинг фаолияти сезиларли даражада кучайди, активлашди. Натижада унинг номи ёшлар бирлашмаси деб аталадиган бўлди. Ҳозир бу бирлашманинг 50 га яқин аъзоси бўлиб, унинг раиси истеъдодли композитор Сайфи Жалилдир. Республикамиз ёш композиторлари ва музикашуносларининг ижодий ишларини муҳокама қилишда, уларга йўл-йўриқ кўрсатишда, айрим камчиликларини бартараф этишда ушбу бирлашманинг роли катта бўлаётир. Ҳар жума куни бирлашманинг йиғилиши ўтказилади. Бу йиғилишларда ёш композиторларнинг янги асарлари тингланади, муҳокама қилинади. Устоз композиторлар, музикашунослар билан учрашувлар, савол-жавоб кечалари уюштирилади. Кекса композиторлар ўзларининг тажрибаларини, асар ёзиш жараёнини ёшларга ҳикоя қилиб берадилар. Шунингдек, шоирлар, хонандалар билан ҳам учрашув ўтказиш яхши анъанага айланиб қолган. Зеро, қўшиқ уч ижодкор — шоир, бастакор ва хонанданинг ҳамкорлигида вужудга келадиган санъат туридир. Замонамиз, замондошларимиз талабига, дидига мос яхши қўшиқлар ёзиш учун нималар қилиниши лозимлиги конкрет келишиб, фикрлашиб олинади. Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати Раҳим Фарходий, шоир Омон Мухтор билан бўлган ана шундай учрашувлар ниҳоятда қизиқарли ўтди. Бирлашманинг бундан кейинги режаларида Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреатлари А. Нарзуллаев, Б. Бойқобилов, А. Орипов, Э. Воҳидов, Г. Нуруллаева, Г. Жўраева ва бошқа шоирлар билан учрашувлар ўтказиш белгиланган.

Ўзбекистон композиторлар союзи ёш композиторлар, музикашунослар ижодига катта ҳурмат ва талабчанлик билан қараб келмоқда. Уларнинг асарларини кенг тарғиб қилишга алоҳида эътибор берилаяпти. Ёш композиторлар ижодидан иборат қўшиқлар тўпламини чиқариш кўзда тутилган. Яқин вақтда чоп этиладиган қўшиқлар тўпламидан ёш бастакорлар ижоди салмоқли ўрин эгаллайди. Бу тўпламдан Э. Қаландаров, С. Анваров, Д. Сайдаминова, Е. Шварц ва бошқа ёш композиторларнинг ранг-баранг мавзудаги қўшиқлари жой олган. Шунингдек, ёш композиторларнинг симфоник асарлари кўчирилган грампластинкалар катта тиражда босилмоқда. К. Кенжаев, Янов-Яновскийларнинг симфониялари, Д. Сайдаминованинг «Ёнар тош» балет-сюитаси, Н. Закировнинг «Соҳилда» операси шулар жумласидандир. «Ёш композиторлар ижодидан» сериясида Ўзбекистон Ленин комсомолининг лауреати М. Тожиев, ёш композиторлардан М Маҳмудов, Ф. Алиев, С. Анваровларнинг йирик жанрдаги музика асарлари ҳам пластинкаларга кўчирилгандир. Музика маданиятининг йирик жанри ҳисобланган операда ҳам ёшларимиз яхши натижаларга эришмоқдалар. Бу ўринда шу йил композиторлар союзига қабул қилинган Улуғбек Мусаевнинг «Мангулик» ва Нурилла Закировнинг «Соҳилда» операларини эслатишимиз мумкин.

Республикамиз музикашуносларининг сафи ҳам қобилиятли, билимли ёшлар билан тўлиб бораётир. Бугунги кунда Зарифа Каримова, Закия Мирхайдарова, Отаназор Матякубов, Гарина Кузнецова каби истеъдодли ёш музикашунослар республиканинг музика маданияти борасида эришган ютуқларимиз ва ҳал қилиниши лозим бўлган проблемалар хусусида ўзларининг чуқур илмий, дадил фикрларини айтмоқдалар.

Ёш композитор ва музикашунослар фикр доирасининг кенгайишида, мушоҳида қобилиятининг ошишида уларнинг мамлакатимизнинг турли шаҳарларида ўтаётган анжуманларда, иттифоқдош республикалар композиторларининг съезди ва пленумларида иштирок этиши катта роль ўйнамоқда. Масалан, ҳали композиторлар союзининг аъзоси бўлмаган ёш композитор Зумрад Тўйчиева Киевда, музикашунос Галина Кузнецова Ереванда ўтган ана шундай анжуманларда қатнашиб, бой таассуротлар билан қайтдилар.

Бугунги кунда республикамиз музика маданиятини такомиллаштиришда ёш композитор ва музикашуносларнинг улуши катта бўлаётир. Улар барча тадбирларда фаол қатнашмоқдалар. Оталиғимиздаги Ангрен «Шахтастрой» коллективи ҳузурида намойиш қилинган концертларимизда, ўлкамизда ўтган РСФСР адабиёт ва санъати кунларида ёш композиторларимиз, музикашуносларимиз жуда жонбозлик кўрсатдилар.

Устоз композиторлар билан ёшларнинг ижодий ҳамкорлиги масаласи ҳам яхши йўлга қўйилган. КПСС Марказий Комитетининг ушбу қарори мамлакатимиздаги барча ижодий союзлар қатори Ўзбекистон Композиторлар союзи зиммасига ҳам улкан вазифалар юклайди. Бу вазифаларни шараф билан бажариш, ёш ижодкорларга ғамхўрлик қилиш, уларнинг ижодий жиҳатдан камол топишига раҳномалик кўрсатиш ҳаммамизнинг асосий бурчимиздир.

Ш. РАМАЗОНОВ,
Ўзбекистон Композиторлар союзи партия ташкилотининг секретари, Ўзбекистон ССР халқ артисти, композитор.

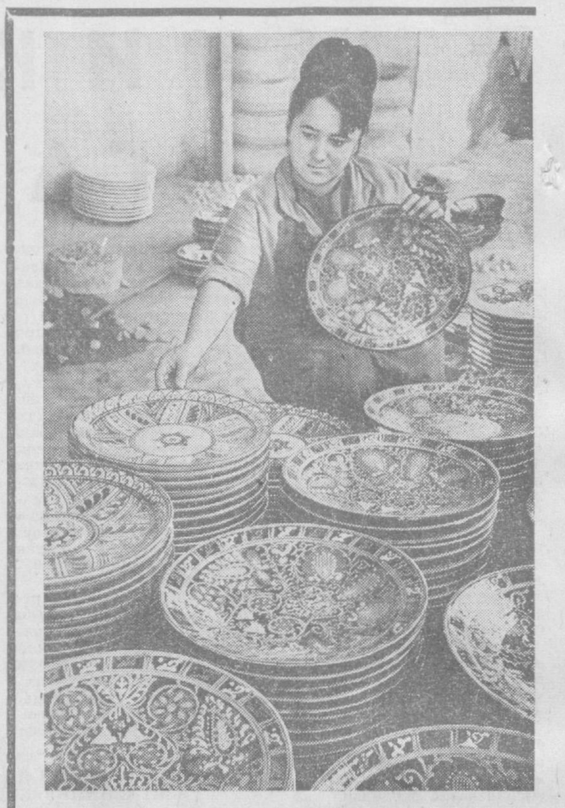

Ўзбекистон рассомлар союзи бадиий фондига қарашли керамика заводида тайёрланаётган маҳсулотлар тобора кўпроқ аҳоли эътиборини қозонмоқда. Турли-туман сопол идишларга эҳтиёж ортиб бораяпти. Суратда: назоратчи мастер Муҳаббат Сотволдиева тайёр лаганларни жўнатишга ҳозирлаяпти.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

Ўрта Осиёда ягона бўлган Тошкент фармацевтика институтида қўшни қардош республикалардан келган кўплаб йигит-қизлар таълим олмоқда. Суратда: фармацевтика фанлари кандидати катта ўқитувчи А. Ш. Хамзина бир группа студентлар билан машғулот ўтказмоқда.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

ҚИЗЛАР ГУРУНГИ

Оҳангаронда яқинда фойдаланишга топширилган ҳунар-техника билим юртининг мажлислар зали одатдан ташқари гавжум. Бу ерга райониинг илғор хотин-қизлари «Қизлар гурунги»-да қатнашиш учун тўпланишган. Улар ҳузурига Музайяна Алавия, Яйра Саъдуллаева сингари олима ва шоиралар меҳмон бўлиб келишган.

«Қизлар гурунги»ни Оҳангарон район комсомол комитетининг биринчи секретари М. Қодиралиев кириш сўзи билан очди. Шундан сўнг гурунг бошланиб кетди. Тўпланганлар М. Алавиянинг чуқур фалсафий маънодаги сўзларини, шоира Ф. Усмонованинг лирик шеърларини мароқ билан тинглашди.

Журналист Я. Саъдуллаева Тошкент шаҳар адвокатлар коллегияси президиуми раисининг ўринбосари Забаржад Анорбоевага сўз беради. Забаржад опанинг Совет ҳукумати хотин-қизларга кўрсатаётган ғамхўрлиги, оналик ҳуқуқлари ҳақидаги суҳбатини Ленин район санитария маорифи уйининг бош врачи Муҳайё Низомова давом эттирди. У хотин-қизларимизнинг орасталиги ва айни пайтда турли касалликларга қарши, айниқса грипига қарши кураш, унинг олдини олиш тўғрисида сўзлади.

Халқимизнинг азалий одати — меҳмондўстлик. Уйимизга меҳмон келса, дастурхон ёзамиз, унинг олдига турли ноз-неъматлар қўямиз. Зотан, ҳар бир уй бекаси дастурхонни гўзалроқ, дид билан безата билиши керак. Ленин райони ошхоналар трестининг технологи Ф. Содиқова қизлар билан дастурхонни безаш, меҳмонга борганда киши ўзини қандай тутиши кераклиги ҳақида суҳбатлашди.

Биз фаровон даврда яшаяпмиз. Қизларимиз ҳам замонавий, гўзал кийинишни истайдилар. Гурунгда Тошкент «Модалар уйи» қизларининг чиқиши ана шу масалага бағишланади. Методист Ф. Шарипова, намойишчилар Ф. Турдиева ва Д. Тўйинбоевалар оҳангаронлик қизларни ўзбек модачилари яратган янги либослар билан таништирдилар.

Мажлислар залидаги қизиқарли суҳбатлар, мушоира концертга уланиб кетди. Тошкент область комсомол мукофотининг лауреати, авиация ишлаб чиқариш бирлашмасининг «Парвоз» ансамбли ижросидаги куй ва қўшиқлар тўпланганларда яхши таассурот қолдирди.

Гурунгга райониинг илғор сут соғувчилари Турди Раҳмонова, Гулсум Файзуллаева, Назокат Абдукаримовалар ҳам ташриф буюришганди. Улар бу мароқли кечадан беҳад хурсанд эканликларини изҳор этиб, кеча ташаббусчилари ва иштирокчиларига миннатдорчилик билдирдилар.

Областимизнинг бошқа бир қатор районларида ҳам «Қизлар гурунглари» бўлиб ўтди, — дейди область комсомол комитети пропаганда ва агитация бўлимининг инструктори М. Аҳмедова. Жумладан Оққўрғон, Пискент, Чиноз районларида ташаббусимиз билан ўтказилган бундай тадбирлар ҳаммада яхши таассурот қолдирди.

А. КЕЛДИЕВА.

ЧЕТ ЭЛ АЖОЙИБОТЛАРИ

ЕР ОСТИ ХАЗИНАСИ

XXI асрга келиб, Ҳиндистонда сув танқислиги ҳозиргидан кўра анча зўрайиши кутилмоқда. Шу муносабат билан Ганг дарёси ҳавзасида 50 та ер ости сув омбори бунёд этишга қарор қилинди. Бу сув омборига асосан ер ости сувлари насослар ёрдамида ҳайдалади.

Бу тадбир қурғоқчиликка қарши курашда ёрдам бериббгина қолмай, балки ёмғир кўп ёғадиган даврда сув тошишининг ҳам олдини олади. Ҳозир Ғозиобод яқинида сув омборларини қуриш бўйича дастлабки тайёргарлик ишлари бошлаб юборилди.

ЁНҒИН КАМРОҚ БЎЛАДИ

ЁНДИРИБ ташлаб юборилган гугуртдан ёнғин чиқиши мумкин. АҚШда тайёрланаётган янги хил гугуртлар бунинг олдини олишда қўл келади. Улар анча хавфсизроқ бўлиб, ёнганида икки баробар кам ҳароратга эга. Бундан ташқари, бу хилдаги гугурт чўпи ярмига етмай ўзидан ўзи ўчиб қолади.

ЯНГИ ХИЛ СОАТ

АНГЛИЯДА ишланган янги хил будильник соатининг механизми ҳаво босими остида ишлайди. Ана шу босим кичкинагина ёстиқча ичига тўлғазилган ҳаво ёрдамида ҳосил қилинади. Ёстиқчадаги ҳаво босими соатнинг бир неча ой тўхтовсиз ишлашини таъминлайди. Ҳаво ёстиқчадан хилма-хил клапанлар ва ўтказгичларнинг мураккаб системаси бўйича ўтиб, соат механизмини юргизиб туради.

МУЗИКА ВОДИЙСИ

ГДРнинг Клингенталь шаҳри яқинидаги бир масканни «Музика водийси» деб аташади. Бу ерда моҳир асбобсоз усталар жуда кўп бўлиб, улар тайёрлайдиган музика асбобларининг шуҳрати бутун Европага тарқалган.

Маҳаллий музейда эса «Музика водийси»да тайёрланган 15 минг нодир экспонат сақланади. Улар орасида қадимги ғижжаклар, гитаралар, гармонлар, мондолина ва ҳоказолар бор.

ИМКОНИЯТЛАРДАН ТЎЛА ФОЙДАЛАНАМИЗ

СЎНГГИ йиллар ичида аҳолига савдо хизмати кўрсатишни янада яхшилаш, иш жараёнига прогрессив усулларни жорий этиш, муомала маданиятини оширишга қаратилган қатор тадбирлар қабул қилинди. Бу бежиз эмас албатта. Йил сайин меҳнатидан кўплаб даромад олаётган совет кишиларининг фаровонлигини оширишда савдо муҳим роль ўйнайди. Буни биз ўз тажрибамизда синаб кўрдик. Бундан ўн-ўн беш йил аввал Алимкент посёлкасида истиқомат қилувчи аҳоли орасида ранг-баранг мебелларга, гарнитурларга қизиқиш кам эди. Эндиликда эса магазинга кирган харидор ана шу маҳсулотларнинг энг кўркам ва сифатли ишланганини талаб қиладиган бўлиб қолди. Аҳоли томонидан уй-рўзғор ва маданий товарлар харид қилиш ҳам тобора ошиб бораётганлигини ҳам алоҳида қайд қилмоқчиман. Биргина сўнгги икки йилнинг ўзида 1 миллион сўмликдан зиёд ана шундай товарлар сотилди.

Қишлоқ ва посёлкаларда аҳолининг кун сайин ошиб бораётган эҳтиёжи савдо ходимлари зиммасига катта вазифалар юклайди. Биринчидан харидорларнинг талабларига ҳозиржавоб бўлиш лозим, иккинчидан хизмат кўрсатишда қишлоқ шароитининг ўзига хос хусусиятларини ҳисобга олиш керак. Масалан бизнинг универмагимиз посёлка марказида жойлашган. Унинг атрофида корхоналар ҳам, колхозлар ҳам мавжуд. Лекин шунга қарамай магазин ҳамма вақт ҳам харидорлар билан гавжум бўлавермайди. Бу эса товар оборотига салбий таъсир кўрсатиши мумкин эди. Ваҳоланки, ўтган беш йилликда ҳам, ўнинчи беш йилликнинг биринчи йилида ҳам биз товар обороти планларини ошириб бажаришга муваффақ бўлдик. Бунинг сири нимада? Биз бунга кўпроқ кўчма савдо ташкил қилиш орқали эришдик. Бевосита корхоналар ва далаларга тез-тез чиқиб хизмат кўрсатдик. Аниқроқ қилиб айтганда агар шу йилнинг ўн ойи ичида 2 миллион 929 минг ўрнига аҳолига 2 миллион 969 минг сўмлик хизмат кўрсатилган экан, бу кўрсаткичнинг 25 процентдан кўпрогига кўчма савдо усули туфайли эришилди.

Савдода қўл қовуштириб ўтириш ярамайди. Коллективимизда мен бу гапни кўп айтаман. Чунки ҳар қандай савдо шохобчаларида ҳам саноатимиз етиштириб бераётган маҳсулотларни етарли реклама қилиб бўлмайди. Лекин ана шу товарларнинг, ҳар биридан оз-оздан олиб кўчага чиқиб савдо уюштирилса у харидор кўзига ташланади. реализация осонлашади. Бизда Усмон Бакибоев, Ҳошим Аҳмедов, Розия Нурмуҳамедова, Фозил Барбакадзе, Хайри Тўсўева, Қурбоналиева каби кўп йиллардан бери аҳоли ҳурматини қозониб келаётган ходимларимиз савдонинг ана шу формаларидан кенг фойдаланадилар.

Аҳолига хизмат кўрсатишни яхшилашда кадрлар муҳим роль ўйнайди. Биз бунга эътибор берган ҳолда ёш савдо ходимларининг ўз мутахассислиги бўйича билими ва малакасини оширишга ҳаракат қиляпмиз. Ҳозирги пайтда универмагда ишлаётган 29 нафар савдо ходимларининг кўпчилиги савдо техникумларида сиртдан таълим олмоқда. Галантерея бўлимининг мудири Хикрие Хожиаҳмедова ва инвентаризатор Юсуф Турдиматовлар эса Самарқанд савдо институтида сиртдан ўқимоқдалар.

Биз бу йил аҳолига 3.5 миллион сўмлик савдо хизмати кўрсатиш мажбуриятини олганмиз. Шубҳа йўқки иш жараёнига прогрессив усулларни кенг жорий қилган ҳолда ўз ваъдамизнинг устидан чиқамиз.

Б. МИРЗАЕВ,
Алимкент универмагининг директори, Оққўрғон райони.

ИСТИҚБОЛЛИ РАЙОН

Шаҳримизнинг кенжа районларидан бири бўлган Сергели райони йил сайин гўзаллашиб бормоқда. Ўтган беш йиллик охирида районда 15 та завод-фабрика, 8 та шифохона, 9 та мактаб, 19 та боқча-ясли, 270 минг квадрат метр турар-жой бўлган бўлса, бу беш йилликда қурилиш майдонлари янада кенгайтирилади.

Ўнинчи беш йилликда замонавий лойиҳалар ва энг янги замонавий ишлаб чиқариш жиҳозларига эга бўлган 7 та завод-фабрика, 3 та типовой болалар комбинати, икки шифохона, икки мактаб қад ростлайди.

Район аҳолиси бу беш йиллик охирига бориб икки баробар ортади. Ана шунинг учун 130 минг квадрат метр турар-жой биноларида ҳовли тўйлари ўтказилади. Райониинг 2050 квадрат километр майдонида ободонлаштириш ишлари ҳам жадал суръатлар билан олиб борилмоқда.

Райондаги кўкка бўй чўзаётган қатор бинолар орасида 5,5 гектар майдонни эгаллайдиган иттифоқ миқёсидаги мебель заводи энг катта қурилишдир. Йилига 24 миллион сўмлик 15 хил уй-рўзғор жиҳозлари ишлаб чиқариш қувватига эга бўлган қурилиш объектида ўнга яқин қурилиш бригадалари иш олиб бормоқда. Ҳа, Сергели райони ўнинчи беш йилликда йирик саноат районларидан бирига айланади.

С. СУЛТОНОВ.

● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

ДЕКАБРЬ ОЙИ МУСОБАҚАЛАРИ

Йилимизнинг сўнгги ойи — декабрда ҳам бир қатор Бутуниттифоқ ва республика миқёсида мусобақалар ўтказиш планлаштирилган.

Ана шу мусобақалардан энг муҳими 4 ва 5 декабрда Тошкент отчопарида ўтказиладиган Ҳосил байрами тантаналаридир. Бунда республикамизнинг турли шаҳарларидан келган энг кучли чавандозлар майдонда от суришади, ДОСААФ спортчиларининг кўргазмали чиқишлари бўлади.

«Ёшлик» спорт аренасида баскетбол бўйича олий лига командалари иштирокида ўтказиладиган иккинчи давра ўйинларини спорт мухлислари сабрсизлик билан кутишмоқда. Олий лиганинг 13 командаси Тошкентга тўпланади. Мухлислар мамлакатнинг бир неча марта чемпиони бўлган Риганинг машҳур ТТТ, Москванинг «Динамо», Москва областининг «Спартак», Марказий Армия спорт клуби ва бошқа кучли командаларнинг ўйинларини томоша қиладилар.

Тошкентда бўладиган иккинчи давра мусобақалари олдидан Риганинг ТТТ командаси 6 очко, Москва областининг «Спартак» баскетболчилари ҳамда пойтахтнинг «Динамо» командалари 5 тадан очко тўплаб, пешқадамлик қилишмоқда. Ўзбекистон Давлат физкультура институти баскетболчилари беш ўйинда битта очко қўлга киритаолишди, холос.

Мухлислар эътиборига тошкентлик баскетболчилар ўйинлари календарини ҳавола қиламиз:

18 декабрь. ФИСК—ТТТ (Рига), 19 декабрь, ФИСК—«Динамо» (Москва), 20 декабрь. ФИСК— «Кибиркштис» (Вильнюс), 21 декабрь. ФИСК—«Спартак» (Пенза), 23 декабрь. ФИСК—«Университет» (Олмаота), 24 декабрь. ФИСК — «СИМ» (Москва) 25 декабрь. ФИСК —«Динамо» (Новосибирск).

Шунингдек мамлакат чемпионатининг биринчи группасида қатнашаётган Тошкентнинг «Университет» баскетболчилари ҳам декабрь ойида чемпионатнинг бир қатор учрашувларини ўтказадилар. Бугун спортчиларимиз ўз майдонларида Ленинграднинг Армия спорт клуби баскетболчилари билан мусобақалашгач, кейинги ўйинларни Тбилиси, Душанба, Харьков, Кишинёв шаҳарларида ўтказишади.

Декабрь ойи мусобақалар календаридан бокс, гимнастика, тоғ чанғи спорти, сузиш, қўл тўпи, оғир атлетика, қиличбозлик, шахмат-шашка каби турлар ҳам ўрин олган. Республикамиз спортчилари шунингдек бир қатор Бутуниттифоқ мусобақаларида ҳам иштирок этадилар.

РИНГДАГИ УЧРАШУВЛАР

Маълумки, шу кунларда энг кучли боксчиларимиз Америка Қўшма Штатларида меҳмон бўлиб туришибди. Улар Лас-Вегас шаҳрида бўлган биринчи учрашувда 6:4 ҳисобида устун келишган эди. Совет боксчилари Польшанинг Битоме шаҳрида ўтказилган анъанавий халқаро мусобақада ҳам қатнашиб ғолиб келдилар. Бу ерда бўлган турнирда шунингдек Болгария, Венгрия, ГДР, Румыния, Чехословакия спортчилари ҳам иштирок этдилар. Мамлакат терма командаси сафида қатнашган Тошкент Армия спорт клуби вакили Феликс Пак 54 килограммгача бўлган вазнлилар бахсида биринчи ўринни эгаллаб, бош совринни қўлга киритди.

Шу кунларда Ригада эса СССР Қуролли кучлари кубоги учун армиячи боксчилар ўртасида мусобақалар давом этмоқда. Бунда олимпия ўйинларининг совриндорлари, Европа биринчиликларининг ғолиблари, мамлакат чемпионатларида ҳурмат шоҳсупасидан ўрин олган кучли боксчилар қатнашишмоқда. Туркистон ҳарбий округи боксчилари бундай мусобақаларда бир неча бор муваффақиятли қатнашиб, ғолиб келишган эди. Кубок мусобақаларида Туркистон ҳарбий округи спорт шарафини О. Эргашев, Г. Муллаев, В. Желнов, Р. Хайруддинов, Д. Грубов, А. Қодирохунов, В. Юдин, М. Нурикеев, В. Шин, А. Шпилёв ҳамда Н. Анфимовлар ҳимоя қилишмоқда.

АНЪАНАВИЙ ТУРНИР

Пойтахтдаги шахмат-шашка клубида моҳир шахматчи ва устоз Азмиддин Хўжаев хотира-совринн учун анъанавий турнир давом этмоқда. Бундай мусобақа бешинчи марта ўтказиляпти. Турнирда халқаро гроссмейстер, шу йилги Москва биринчилиги мусобақаларининг ғолиби С. Макаричев, киевлик гроссмейстер И. Платонов, шунингдек мамлакатимизнинг бошқа бир қатор шаҳарларидан келган меҳмонлар ҳам иштирок этишмоқда. Республикамиз спорт шарафини Г. Борисенко, В. Логинов, ака-ука Георгий, Вячеслав ҳамда Валерий Аъзамовлар, С. Пинчук ва бошқалар ҳимоя қилишмоқда.

ДУРАНГЛАРДАН ЗЕРИКИБ

Одессада шашка бўйича СССР чемпионати охирлаб қолди. Бунда республикамиз спорт шарафини ҳимоя қилаётган Сергей Давидов ўнта ўйиннинг ҳаммасини дуранг қилиб тугатди. Бундай натижа билан турнир жадвалининг юқорироқ ўринларидан бирини эгаллашга кўзи етмаган шашкачи навбатдаги 11 турда қатъий ҳужумга ўтди. Бу сафарги рақиби минсклик халқаро гроссмейстер А. Гантварг эди. Тошкентлик спортчи аввалига ташаббусни бой берган бўлсада, кейинчалик вазиятни тенглаштириб, сўнг устун келди. 12 турда эса пешқадам В. Шчеголевдан енгилди.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

ҲАЙВОНЛАР ДУНЁСИ—АНГРЕНДА

МОСКВАДАГИ 5-кўчма ҳайвонот цирки томошалари ангренликларга жуда манзур бўлди. 100 га яқин турли хил йиртқич ва бошқа ҳайвонлар ҳамда паррандалардан ташкил топган кўчма ҳайвонот цирки бир неча кун давомида кончилар шаҳрида меҳмон бўлди.

«Флора» лақабли фил, машҳур шер, қора қоплон, «Циганка» деб ном олган бегемот ва бошқа ҳайвонларни ёшлар завқ билан томоша қилишди. Томошабинларни самимий қаршилаган «Циганка» шери моҳир «актер» ҳамдир. У бир неча фильмларда суратга тушган.

Табиат шайдолари кўчма ҳайвонот циркини томоша қилишар экан, дунёдаги кўпгина ҳайвонлар тури, яшаш шароитлари ва бошқа маълумотлардан воқиф бўлдилар.

А. РАЗЗОҚОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

10.00 Янгиликлар. 10.10 Эрталабки гимнастика машғулотлари. 10.30 «Революция билан туғилган». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 8-серия. 12.05 «Бизнинг биография. 1920 йил». 15.30 Телевизион ҳужжатли фильм. 15.55 «Биз табиат билан танишамиз». 16.25 «А. Чайковский ижоди». 17.10 «Шахмат мактаби». 17.40 «Усть-Илим қурилмоқда». Кўрсатувда КПСС Иркутск область комитетининг биринчи секретари Н. В. Банников иштирок этади. 18.10 «Орлёнок» телестудиясининг концерт зали». 19.00 Янгиликлар. 19.15 «Расмларда қуёш акси бор». 19.30 «Миллионлар ленинча университети». «Дастлабки колхозлардан бизнинг кунлардаги аграр комплексларгача». 20.00 СССР касаба союзлари бадиий ҳаваскорлик қатнашчиларининг концерти. 21.00 «Солдат мемуарлари». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси. 4-фильм. «Агар сапёрлар бўлмаганда». 22.00 «ВАҚТ» информацион программаси. 22.30 Милан «Ла Скала» театрининг солисти Жузеппи ди Стефано концерти. 23.15 «Зангори қиличлар» кубоги учун фигурали учиш бўйича халқаро мусобақалар. ГДРдан олиб кўрсатилади. 24.00 Янгиликлар.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

11.25 Кўрсатувлар программаси. 11.30 «Ванька». «Қор тегирмони». Болалар учун кинофильмлар. 12.20 «Малишок» программаси 12.45 «Олтин зағизғон». Телеспектакль (рус). 18.25 Кўрсатувлар программаси. 18.30 «Мен—ёш космонавтман». Болалар учун кинофильм. 18.45 «Буюк ва қудратли тил». 19.05 «Мусобақа туфайли туғилган». «Тошкент—Олмаота». (рус.) 19.30 «Ахборот» информацион программаси (рус.). 19.45 «Қишлоқ хўжалиги билимлари телевизион халқ университети». Ўсимликшунослик факультети. 20.05 Лирик концерт. 21.00 «Ахборот» информацион программаси. 21.20 «Ғазал оқшоми». Кўрсатувни шоир Эркин Воҳидов олиб боради. 22.00 Москва. «Вақт». информацион программаси. 22.30 «Кино ҳақида суҳбатлашамиз» (рус.). 23.30 Кўрсатувлар программаси.

КИНО

Қўрқма, бермайман — «ҚОЗОҒИСТОН» (11, 13, 15, 17, 19, 21), «ДРУЖБА», «НУКУС» (тоқ соатларда).

Мультгўплам: Сеними, шошмай тур! (9-чиқарилиши); **Сеҳрланган бола; Жосуслик эҳтирослари;** — «ЎЗБЕКИСТОН», «ДРУЖБА» (жуфт соатларда), «ЧАЙКА» (10, 12).

Инсонга нима керак? — «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Париж сирлари — «ЎЗБЕКИСТОН» (18.30, 20.30).

Баҳор, пан сержант — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», (кундуз ва кечқурун), «ЧАЙКА» (14, 16, 18, 20, 21.45), «ҚОЗОҒИСТОН» (12, 14, 16, 18, 20).

Тошкент область ижроия комитетининг маҳаллий саноат бошқармаси коллективи Калинин районидаги маиший рўзғор буюмлари фабрикасининг директори **Содиқ АКРОМОВнинг** бевақт вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА»). Орган Ташкентского обкома КП Узбекистана и областного Совета депутатов трудящихся.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 ТЕЛЕФОНЛАР коммутатор — 330249 дан 330258 гача. Эълонлар — 338142.

Р—03724. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, Тошкент шаҳри, «Правда Востока» кўчаси, № 26. Индекс 64583. В. 2678.